

Andre rapporteringskrav

Tilskudd 2017

Tilskudd til samlivstiltak – 2017 (lokale samlivskurs og utviklingstiltak på samlivsområdet - 841/70).

Ordningen reguleres av Bufdir i rundskriv nr. 16/2017.

Nøkkeltall 2016

- Bevilgning: 9,941 mill. kroner
- Total søknadssum: 13 293 350 kroner
- Sum fordelt: 9,941 mill. kroner
- Mottatt: 142 søknader om samlivskurs og 42 om utviklingstiltak
- Innvilget: 134 søknader om samlivskurs og 27 om utviklingstiltak
- Avslag: 8 søknader om samlivskurs og 15 om utviklingstiltak.
- Klager: 0 på kurs, 1 på utviklingstiltak (omgjort av Bufdir)

Prioriteringer

Jf. punkt 4.1 i rundskrivet skal tilskudd til kursopplegg for par som har barn prioriteres. Målet med samlivstiltakene er, jf. punkt 1, å utvikle og holde ved like et godt samliv i parforhold (et viktig mål med dette er å skape en trygg og stabil oppvekst for barna). Formålsparagrafen nevner også likekjønnede par, par med innvandrerbakgrunn og par i utradisjonelle samlivsformer som eksempler på målgrupper, og i 4.1.3. at kursene blir tilpasset flest mulig brukergrupper. Jf. punkt 5 støttes ikke tiltak som i hovedsak dreier seg om foreldrerettledning og barneoppdragelse.

Vurdering av årets søknader

Lokale samlivskurs: Som i tidligere år benytter kursarrangører kvalifiserte kursholdere, og kursene er basert på anerkjente metoder og teorier innen samlivsforskningen (se under). Dette gir stor grad av likhet i temaer som berøres, men også ulikhet med hensyn til vektlegging og innfallsvinkler. Noen få kurs har sterke livssynsføringer.

23 tilskudd er tildelt organisasjoner innenfor Den Norske Kirke og 37 til menigheter utenfor. Videre har 11 tilskudd gått til familievernkontorer, 31 til helserelaterte og 32 til andre organisasjoner.

Av rendyrkede kursopplegg er «PREP-kurs» det mest utbredte. I 2017 ga vi tilskudd til 35 PREP-kurs, 17 kurs 7 kvelder om å være 2, 11 Bufferkurs og 5 Fortsatt Foreldre. Dette utgjør om lag 50 % av tildelingene til samlivskurs. Øvrige kurs henter i all hovedsak innhold fra disse kursene, men kan i tillegg inkludere stoff som er særlig aktuelt for målgruppen, eller elementer fra annet teorigrunnlag. Vårt inntrykk er at mange kursholdere gjerne vil tilby «sitt eget kurs», slik at kurs som ligger svært nært opp til de nevnte kursene får sitt eget navn.

Utviklingstiltak: Midlene er fordelt med 11 tilskudd til kurslederopplæring i eksisterende kursopplegg, 9 til videreutvikling/tilpassning/kvalitetssikring/evaluering av eksisterende kurs, 1 til utvikling/oppdatering av materiell til eksisterende kurs, og 5 til utvikling av nye opplegg.

Nye kurskonsepter eller andre opplegg:

- Relasjonsskolen, som skal tilby samlivskurs satt sammen av «det beste» fra flere samlivskurs. Utviklere og kursholdere er Frode Thuen og Bjørk Matheasdatter.
- Foreningen Familieskolen utvikler en samlivs-app, som skal lede til korte filmer som gir innsikt, inndelt i temaer (som kommunikasjon, følelser, konfliktløsning), pluss oppgaver. Organisasjonen har opprettet samarbeid med andre aktører, bl.a. Frode Thuen.
- LEVEL utvikler kurs for par som deltar på fødselsforberedende kurs.

- Modum Bad utvikler en samlivsblogg.
- Stiftelsen Viken senter for psykiatri og sjelesorg forbereder samlivskurs for par som er berørt av omstillinger og pendling. Organisasjonen har tidligere utviklet samlivskurs for par i Forsvaret. Dette kurset er kjøpt av Forsvaret, og drives av dem uten tilskudd fra ordningen.

Gottmans samlivskurs «Seven principles for making marriage work» ble oversatt til norsk i 2017. Kurset har fått norsk navn «Hemmelighetene bak et lykkelig parforhold». Det gjennomføres kurslederopplæring og pilotkurs i 2017. I tillegg videreutvikles dataprogram som registrerer kursresultater, og det utvikles tilleggsressurser som videoer.

Utfordringer med ordningen eller regelverk

Det er ingen større utfordringer rundt forvaltning av ordningen, og det mottas sjelden klager på vedtak. Bufdirs vurdering av måloppnåelse for samlivskurs er basert på kursarrangørs rapportering.

Måloppnåelse - BØS 6.3.6

I og med at kursdeltakernes evalueringer ikke innhentes, gir rapporteringen mindre informasjon om nytteverdien av samlivskurs. Bortsett fra kurslederopplæringen resulterer utviklingstiltakene oftest i produsert materiell som kan vurderes opp mot et teorigrunnlag. Det er imidlertid behov for forskning og/eller evalueringer som sier noe om effekter, både når det gjelder kursdeltakernes utbytte og innhold i kursene.

Tilskuddsordningen er evaluert én gang¹. Det ble gjennomført intervjuer med kursdeltakere, kursarrangører, forvaltningen og departementet. En konklusjon fra evalueringen er at «ein ikkje har funne nokre standardar eller kurstypar som ser ut til å fungere betre enn andre. Tvert i mot ser det ut til at dersom ein skal lukkast med å nå folk flest i dette førebyggjande arbeidet, bør ulike lokale løysingar ivareta og støttast opp om». De fleste intervjuede kursdeltakere mente de hadde fått styrket parforholdet. Videre bemerket flere at de ville hatt god nytte av kurs tidlig i parforholdet, og at det er behov for oppfølging, slik at man ikke faller tilbake i gamle spor.

Tilbakemeldinger i rapporteringer viser at en overveiende andel av kursdeltakerne var fornøyd eller svært fornøyd etter gjennomført kurs. Dette dokumenterer imidlertid ikke at kursene har effekt over tid.

Evalueringsskjemaer som ble innhentet i 2007-2009 viser at Bufferkurset fikk særlig positive evalueringer. Konseptet blir i stor grad benyttet av familievernkontorene, men det er heller ikke blitt gjennomført tilstrekkelig forskning som kan dokumentere effekten av disse. Studier viser at samlivskurs har effekt, men de er ikke entydige om grad av effekt. Det studiene i stor grad er samstemte om, er at effekten av samlivskurs avtar over tid, og at større fokus på hvordan parene kan implementere ny kunnskap i hverdagen er ønskelig. Til tross for dette finnes det få eksempler på oppfølgingstilbud.

Det nylig oversatte Gottmankurset «Seven principles for making marriage work», som på norsk har fått tittelen «Hemmelighetene bak et lykkelig parforhold», har innebygde tester og spørreundersøkelser frem til ett år etter at kurset er avsluttet. Kildehuset har i enkelte år tilbudt oppfølgingskurs i PREP, men fått forholdsvis få påmeldinger. Stiftelsen Ungdom i Oppdrag har laget en bordkalender som kursdeltakerne deres får. Kalenderen inneholder forslag til samtaletema og par- eller familieaktiviteter. Uten at dette er et fullgodt oppfølgingstilbud i tradisjonell forstand kan den appellere til en begrenset målgruppe.

¹ Møreforskning (2004): Tango for to

Korttidseffekt av samlivskurs er blitt demonstrert gjentatte ganger, spesielt av programmer som har en viss varighet. Det er noe usikkerhet rundt langtidseffekter av samlivskurs². Det finnes noe effektforskning på samlivskurs/programmer³. Samlet tyder kunnskapen vi har på at slike tiltak har potensiale til å forbedre tilfredsheten og stabiliteten i parforhold.

Det finnes også noe forskning på betydningen av kvaliteten på foreldrenes samliv for barn. Studier viser at samlivsbrudd kan ha en rekke negative konsekvenser for barna, blant annet når det gjelder livskvalitet, generell helse og psykososial fungering⁴.

Av de tilbudte samlivskursene er det kun PREP som kan vise til forskning som bekrefter kort- og noe langtidseffekt. Kildehuset (Modum Bad) opplyser at «Studier viser at par som har gått på PREP samlivskurs har opptil 50 % større sannsynlighet for å forbli i parforholdet og være tilfreds med det, enn par som ikke har fått denne kunnskapen og treningen».⁵

Folkehelseinstituttet peker i sin rapport på at selv om flere av de norske kursene er basert på PREP (og Gottmanns forskning) som har internasjonalt dokumentert effekt, finnes ingen effektstudier av samlivskurs i Norge, og det vil være viktig å studere effekten av disse kursene i en norsk populasjon. Ønsker man å se effekt av samlivskurs som tilbys i Norge over tid, bør det prioriteres å finansiere og legge til rette for slik forskning.

Utviklingstiltak: Ettersom en del kursholdere av forskjellige grunner faller fra, er det viktig at organisasjoner får mulighet til å utdanne nye, slik at de kan opprettholde tilbudet. Det at organisasjoner disponerer egne krefter resulterer ofte i lavere deltakerpris. Kurslederopplæring, videreutvikling av kurs og materiell kan også ha bakgrunn i implementering av ny kunnskap. Bufdir ser det også som viktig at ny kunnskap og metodikk, og ikke minst evidensbaserte kurs blir tilbudt i det norske markedet.

---

² Folkehelseinstituttet, rapport 2013:6

³ Kunnskapsstatus om forskning på modeller for samlivskurs (Hemilsenteret, Thuen/Mortensen 2007), Intervensjoner for å dempe foreldrekonflikt- en kunnskapsoversikt FHI-Rapport 2013:6, Parintervensjoner og samlivsbrud- En systematisk forskningsoversikt (Loft, 2014), Effekt av samlivstiltak, – Systematisk litteratursøk med sortering Kunnskapssenteret (2015). Intervensjoner for å dempe foreldrekonflikt- en kunnskapsoversikt, Folkehelseinstituttet rapport 2013:6

⁴ Fra Kunnskapssenteret, Notat fra Kunnskapssenteret Systematisk litteratursøk med sortering (Mars 2015),

⁵ Kildehuset, Modum bad, Jakubowski, S.F., et al «A review of empirically supported marital enrichment programs» «Family Relations, 2004. 53 (5); p.528-536

Tilskudd til lokale samlivskurs 2017

Organisasjon	Navn på tiltaket	Innvilget
ADHD Norge	"Samlivskurs for par med ADHD i familien" og " Samlivskurs for par der den ene eller begge har ADHD"	225 000
ADHD NORGE AKERSHUS	Når den ene i paret har Adhd	45 000
ASKER KIRKELIGE FELLESRÅD	Brudeparsamling	9 000
FAMILIEVERNKONTORET I ØSTFOLD	Bufferkurs for par - helgekurs	40 000
FAMILIEVERNKONTORET I NAMSOS	PREP-kurs	11 800
FAMILIEVERNKONTORET I NAMSOS	PREP-kurs	11 800
BEDEHUSKIRKEN	7 prinsipper for gode samliv	80 000
BYMENIGHETEN-SANDNES	Samlivskurs etter John M. Gottmans metode	35 000
BØMLO KYRKJELEGE FELLESRÅD	PREP - Samlivskurs	35 000
DEN EVANGELISK LUTHERSKE FRIKIRKE ARENDAL MENIGHET	"Tid for to" - et kurskonsept basert på boken av samme navn	25 000
DEN EVANGELISK LUTHERSKE FRIKIRKE BAMBLE MENIGHET	Samlivskurset "7 kvelder om å være 2"	41 150
DEN EVANGELISK LUTHERSKE FRIKYRKJE HERØY KYRKJELYD	Tid for to	23 000
EKTESKAPSDIALOG NORGE	Ekteskapsweekender 2017 (januar, mars og oktober).	105 000
ELIHU-MENIGHETEN	Ekteskapsweekend - Supernatural Love and Covenant	40 000
FAMILIEKONTORET I AUST-AGDER	Bufferkurs for par	18 300
FAMILIEKONTORET I AUST-AGDER	Bufferkurs for par	18 300
FILADELFIA HØNEFOSS	Samlivskurset 7 kvelder om å være 2	20 000
FLEKKERØY MISJONSKIRKE	prepkurs	38 500
FORENINGEN FAMILIESKOLEN	PREP-kurs i i Rosendal	30 000
FORENINGEN FAMILIESKOLEN	Jakten på kjærligheten 1 og 2	11 000
FORENINGEN FAMILIESKOLEN	4 samlivskvelder på Litteraturhuset	28 000
FORENINGEN FAMILIESKOLEN	PREP-kurs (fullverdig)	30 000
FORENINGEN FAMILIESKOLEN	Samliv på Service; Samlivshelg ved Hallingskarvet	30 000
FORENINGEN RELASJONSFOKUSERTTERAPI	Samlivskurs "Bufferkurs"	60 000
FRIMISJONEN TROMSØ	To temakvelder med fokus på samspill i familien: - "En kveld om å være 2, 3, 4 eller fler - med fokus på samspillet i familien" - "En kveld om å være 2 - om levd liv, drømmer og kinamat"	8 000
FRIMISJONEN TROMSØ	"Tid for to". Basert på boken med samme navn.	25 000

GRENLAND FAMILIEKONTOR	Bufferkurs. 2 stk. Høst og vår	58 300
IMF/NOR NÆRBØ	Samlivskurset "7 kvelder om å være 2"	19 402
IMI-KIRKEN	Klar for samliv?	25 000
IMI-KIRKEN	7 kvelder om å være 2	25 000
KREFTOMSORG ROGALAND	Kurs for par som lever med kreftsykdom	40 000
KRIK HØYFJELLSSENTER HEMSEDAL AS	Unge Par Weekend I og II	70 000
KRISTENT FELLESKAP I BERGEN	7 kvelder om å være 2	40 350
LANDVIK SOKN	To på samme kurs	17 000
LEVEL-SAMLIV	2 stk, Bufferkurs, et kommunikasjonskurs for par. Level-samliv sentralt søker	70 000
LEVEL-SAMLIV	"Tiden sammen Oss to" tidligere "All utvikling er innviklet" for Tenåringsforeldre 3 kurs for Level Samliv. Vi holder på å planlegge 3 kurs til høsten i Farsund, Indre Agder og Grimstad.	19 500
LEVEL-SAMLIV	Level Start «Gleder i travle hverdager» i Arendal Levelteam v/ Kåre Nygård	20 000
LEVEL-SAMLIV	Level Start «Gleder i travle hverdager» i Lyngdal Levelteam v/ Ragnhild Synnøve Lied	20 000
LEVEL-SAMLIV	Level Start «Gleder i travle hverdager» i Grimstad Levelteam v/ Turid Thaulow Hamre	20 000
LEVEL-SAMLIV	Level Start «Gleder i travle hverdager» i Indre Agder Levelteam v/ Eva Marie Linbakk	20 000
LEVEL-SAMLIV	Level Start «Gleder i travle hverdager» i Farsund Levelteam v/ Gunhild Eftestøl.	20 000
LEVEL-SAMLIV	Level Start «Gleder i travle hverdager» i Lindesnes Levelteam v/ Carina Arieansen	20 000
LEVEL-SAMLIV	Level Start «Gleder i travle hverdager» i Kvinesdal Levelteam	-
LEVEL-SAMLIV	Level Ung for Videregående skole "Kjærestekurs" i Arendal med 2 kurs	12 000
LEVEL-SAMLIV	Level Ung for Videregående skole "Kjærestekurs" i Lyngdal med 2 kurs	-
LEVEL-SAMLIV	Level Ung for Videregående skole "Kjærestekurs" i Grimstad kommune med 6 kurs	30 000
LEVEL-SAMLIV	Level Ung for Videregående skole "Kjærestekurs" i Indre Agder med 2 kurs	-
LEVEL-SAMLIV	Level Ung for Videregående skole "Kjærestekurs" i Farsund 2 kurs	12 000
LEVEL-SAMLIV	Level Ung for Videregående skole "Kjærestekurs" i Lindesnes med 4 kurs	15 000

LEVEL-SAMLIV	Level Mangfold for flerkulturelle, 5 kurs i regi av Level Samliv. Det vil bli holdt kurs i Birkenes, og kommunene Arendal, Åmli, Tvedestrand, og Risør er i tenke og planleggingsfasen.	32 000
LEVEL-SAMLIV	Level Mangfold for flerkulturelle, 1 kurs i Lyngdal.	17 000
LEVEL-SAMLIV	Level Mangfold for flerkulturelle, 1 kurs i Grimstad.	16 500
LEVEL-SAMLIV	Level Mangfold for flerkulturelle, 3 kurs i Farsund.	45 000
LEVEL-SAMLIV	Level Mangfold for flerkulturelle, 1 kurs i Lindesnes.	17 000
LEVEL-SAMLIV	Level Mangfold for flerkulturelle, 2 kurs i Kvinesdal.	32 500
LISTA MISJONSMENIGHET	Pit-stop for par	6 000
LUND SOKN	Samlivskurset '7 kvelder om å være to'	14 500
LYNGDAL MISJONSMENIGHET	7 kvelder om å være 2	15 000
MENIGHETEN I FILADELFIA	Samlivskurs Prep	120 000
MERCY HOUSE	Festhelg i Vennesla	35 000
MERCY HOUSE	Weekendkurs på Stølsdokken Hotell	35 000
MERCY HOUSE	Premarriage 2.april 2017	15 000
MERCY HOUSE	Dagskurs 21.oktober	15 000
MERCY HOUSE	Dagskurs 11.mars	15 000
MERCY HOUSE	Lunsj til Lunsj November	30 000
MERCY HOUSE	Lunsj til Lunsj Amor	25 000
MERCY HOUSE	Kjærlighet rundt kjøkkenbordet september	8 000
MERCY HOUSE	Kjærlighet rundt kjøkkenbordet august	8 000
MERCY HOUSE	Kjærlighet rundt kjøkkenbordet Mai	8 000
MERCY HOUSE	Kjærlighet rundt kjøkkenbordet november	8 000
MERCY HOUSE	Kjærlighet rundt kjøkkenbordet Juni	8 000
MERCY HOUSE	Premarriage 9.september	15 000
MERCY HOUSE	Kjærlighet rundt kjøkkenbordet april	8 000
MERCY HOUSE	Kjærlighet rundt kjøkkenbordet mars	8 000
MODUM BAD - GORDON JOHNSENS STIFTELSE	PREP kommunikasjonskurs for par	31 150
MODUM BAD - GORDON JOHNSENS STIFTELSE	PREP kommunikasjonskurs for par	31 150
MODUM BAD - GORDON JOHNSENS STIFTELSE	PREP kommunikasjonskurs for par	40 000
MODUM BAD - GORDON JOHNSENS STIFTELSE	PREP kommunikasjonskurs for par	31 150
MODUM BAD - GORDON JOHNSENS STIFTELSE	PREP kommunikasjonskurs for par	31 150
MODUM BAD - GORDON JOHNSENS STIFTELSE	PREP kommunikasjonskurs for par	40 000
MODUM BAD - GORDON JOHNSENS STIFTELSE	PREP-kommunikasjonskurs for par	31 150

MODUM BAD - GORDON JOHNSENS STIFTELSE	PREP-kommunikasjonskurs for par	31 150
NORD-ODAL FRIVILLIGSENTRAL SA	Tid for to - et kurskonsept basert på boken av samme navn	15 000
NORFORSAMLINGA VIGRESTAD	samlivskurset 7 kvelder om å være 2	20 000
Norges KFUK-KFUM	PREP-kurs for unge voksne i Trondheimsområdet	-
Norges KFUK-KFUM	PREP-kurs for unge voksne i Bergensområdet	20 000
Norges KFUK-KFUM	PREP-kurs for unge voksne på Forandringshuset Grønland	20 000
NORKIRKEN HALD	Verktøy til å skape Gode Dager	25 135
NORMISJON REGION ØSTFOLD	Bufferkurs	80 000
NORSK LANDBRUKSRÅDGIVNING LOFOTEN	samlivskurs for næringsdrivere i Lofoten	30 000
OPPEGÅRD KIRKELIGE FELLESRÅD	Kjærestekurs/PREP-kurs for par 3.-5.2.17	33 000
OPPEGÅRD KIRKELIGE FELLESRÅD	Minikurs/foredrag for brudepar som skal gifte seg	4 000
Organisasjonen Voksne for barn	PREP samlivskurs i Vestfold	140 748
OSLO MISJONSKIRKE BETLEHEM	"Tid for to" - et kurskonsept basert på boken av samme navn.	20 000
SALEM MISJONSFORSAMLING, BERGEN NLM	7 kvelder om å være 2	10 000
SALEM NÆRMILJØSENTER	Samlivskveld for småbarnsforeldre	7 000
SALEM NÆRMILJØSENTER	PRE-Samlivskurs	9 000
SAMLIVSKURS KARMØY	"7 kvelder om å være 2"	20 000
SAMLIVSSKOLEN	Kurs for småbarnsforeldre. Bli kjærester igjen.	12 000
SAMLIVSSKOLEN	Finn gleden tilbake i samlivet	24 000
SAMLIVSSKOLEN	Å leve med partner som har tung bagasje	30 000
SAMLIVSSKOLEN	Prep- kurs for gode samliv	90 000
SAMLIVSSKOLEN	Din karriere og min karriere? Hvordan kan vi få til et samliv?	12 000
SAMLIVSSKOLEN	Nye som par. Kunsten å bygge et godt parforhold.	30 000
SKIEN MISJONSKIRKE	PREP kurs Skien misjonskirke	42 000
STANGE KIRKELIGE FELLESRÅD	Samlivskurs for par.	11 000
STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	Styrk ditt parforhold	37 000
STIFTELSEN KIRKENS FAMILIEVERN	Bufferkurs for par	32 000
STIFTELSEN KIRKENS FAMILIEVERN	Samlivskurset "Bufferkurs"	23 000
STIFTELSEN KIRKENS FAMILIEVERN	Fortsatt foreldrekurs	40 000
STIFTELSEN KIRKENS FAMILIEVERN	Fortsatt Foreldrekurs	80 000
STIFTELSEN KIRKENS FAMILIEVERN	Fortsatt Foreldrekus	40 000

STIFTELSEN NAVIGATØRENE NORGE	Familiekurs på Sørlandet	40 000
STIFTELSEN SENTRUMKIRKEN	Prep Samlivskurs	30 000
STIFTELSEN UNGDOM I OPPDRAG	Intercultural Couples Course ICC	25 000
STIFTELSEN UNGDOM I OPPDRAG	Samlivskurs på Innvik Fjordhotell	20 000
STIFTELSEN UNGDOM I OPPDRAG	Weekend for Unge par 2017	20 000
STIFTELSEN VIKEN SENTER FOR PSYKIATRI OG SJELESORG	PREP-Samlivskurs på Thon Hotel Tromsø 11.-12. november 2017	35 000
STIFTELSEN VIKEN SENTER FOR PSYKIATRI OG SJELESORG	PREP Samlivskurs på Thon Hotel Lofoten 4.-5. november 2017	35 000
STIFTELSEN VIKEN SENTER FOR PSYKIATRI OG SJELESORG	PREP-Samlivskurs på Thon Hotel Hammerfest 4.-5. november 2017	35 000
STIFTELSEN VIKEN SENTER FOR PSYKIATRI OG SJELESORG	PREP-Samlivskurs på Viken senter 14.-15. oktober 2017	35 000
STIFTELSEN VIKEN SENTER FOR PSYKIATRI OG SJELESORG	PREP-Samlivskurs på Viken senter 6.-7. mai 2017	35 000
STRAND PINSEMENIGHET KLIPPEN	Samliv og familie 2017	20 000
TRONDHEIM SAMTALESENTER	7 kvelder om å være 2, Familieskolen Innherred	40 000
TRONDHEIM SAMTALESENTER	Samlivskurset 7 kvelder om å være 2 - Familieskolen Trondheim	50 000
TRONDHEIM SAMTALESENTER	Unge par weekend 2017	30 000
TUNE SOKN	PREP Samlivskurs	30 000
VINTAGE VINEYARD	"Tid for to" - et kurskonsept basert på boken med samme navn.	25 000
VOKSEN SOKN	En-dagskurs PREP-kurs	15 000
YEWONGEL BREHAN CHURCH	Forbyggende arbeid med minoritetsfamilier som kommer fra Etiopia og Eritrea, 2017	20 000
ØSTRE FREDRIKSTAD SOKN	Jakten på det gode parforholdet	15 000
ØVRE EIKER FRIVILLIG SENTRAL	Fra Romantikk til Realitet i parforhold og foreldrerolle. Et Lav Terskel tilbud.	81 400
ÅLESUND KRISTNE SENTER	Samlivskurset 7 kvelder om å være 2	12 000
ÅLGÅRD SOKN	TID FOR TO	20 000

* Returer og omfordelinger i løpet av året fremgår ikke av listen

Utviklingstiltak påsamlivsområdet 2017

Tilskuddsmottaker	Navn på tiltaket	Innvilget
ADHD Norge	Utvikling av et ADHD-spesifikt samlivskurs som også kan brukes i psykoterapi, for par hvor en eller begge har ADHD.	585 000
DEN EVANGELISK LUTHERSKE FRIKIRKE	Kompetanseheving og nettverksarbeid for samlivskurs i Frikirken	30 000

DNA OSLO	Det søkes om tilskudd til kursing av 2 personer (et ektepar)til å bli kursholder og veileder i samlivsprogrammet PREP på Modum Bad. Kurset foregår 10-12 mai 2017	23 800
EKTESKAPSDIALOG NORGE	Lederutvikling ekteskapsdialog 2017	95 000
Enebakk kommune	"Fortsatt foreldre" - kurslederopplæring og videreutvikling /lokal tilpassning av dette eksisterende foreldreveiledningskurset; kurstilbud til foreldre som ikke bor sammen lenger, men har omsorg for felles barn.	89 000
FORENINGEN FAMILIESKOLEN	SamlivsApp	480 000
FORENINGEN FAMILIESKOLEN	Videreutvikle og kvalitetssikre 2 samlivsopplegg	35 000
FORENINGEN RELASJONSFOKUSERTTHERAPI	Bli en bedre samlivs kursholder	34 000
LEVEL-SAMLIV	Level NyStart, og etterhvert innarbeides i et av Levels kurskonsept.	72 000
LEVEL-SAMLIV	Level-Samlivs arbeidet i kommuner i Aust-og Vest Agder. Vi søker om videreføring av dette arbeidet, og videreutvikling av det	485 000
MENNESKER I FOKUS	"Veien til et bedre samliv" - som omhandler styrking/påfyll av kompetanse hos kursledere, samt spredning og organisering av tilbudet om et spesielt utviklet samlivskurs som er myntet på par med innvandrerbakgrunn, i ulike bydeler/kommuner i tre fylker	350 000
MERCY HOUSE	Kurssertifisering i PREP	26 400
MERCY HOUSE	Utdanning Motiverende Intervju	12 640
MODUM BAD - GORDON JOHNSENS STIFTELSE	Oppfølgingsstudie av PREP samlivskurs	197 000
MODUM BAD - GORDON JOHNSENS STIFTELSE	Opplæringskurs i PREP - to kurs	119 500
NORKIRKEN HALD	Sertifisering i Gottmann metoden	10 000
OSLO KOMMUNE BYDEL 15 SØNDRE NORDSTRAND	Bufferkurs på Familiesenteret, bydel Søndre Nordstrand	52 000
REFORM - RESSURSSENTER FOR MENN	Fagseminarer og samlivskurs for menn 2017	285 000
RELASJONSSKOLEN	Samlivskurset "Livet sammen" - utvikles i regi av den nyetablerte organisasjonen "Relasjonsskolen"	900 000
SAMLIVSSKOLEN	Midler til opplæring i markedsføring og utvikling av nytt markedsføringsmaterieil	38 000
STIFTELSEN KIRKENS FAMILIEVERN	Samlivskurs på arabisk basert på Bufferkurs	55 000
STIFTELSEN UNGDOM I OPPDRAG	Gottman på norsk	845 000

STIFTELSEN VIKEN SENTER FOR PSYKIATRI OG SJELESORG	Tilpassede samlivstiltak med fokus på pendling og omstilling - fase 3	518 000
STIFTELSEN VIKEN SENTER FOR PSYKIATRI OG SJELESORG	Utviklingstiltak samliv for par hvor en eller begge har en kronisk lidelse – Fase 1	223 575
IMI-Kirken	Kurslederopplæring	95 000
STIFTELSEN VIKEN SENTER FOR PSYKIATRI OG SJELESORG	Forundersøkelse, kurs for par der en eller begge har funksjonshemming	50 000
MODUM BAD - GORDON JOHNSENS STIFTELSE		221 000

Drifts- og prosjekttilskudd til tiltak mot vold og overgrep 2017

Reguleres av Bufdir rundskriv nr. 9/2017.

Tilskuddsordningen er resultat av to sammenslåtte ordninger: Tilskudd til tiltak for voldsutsatte barn (2015-2016) og Tilskudd til tiltak mot vold og seksuelle overgrep i nære relasjoner (2013-2016).

Nøkkeltall 2017

- Bevilgning: 17 259 000 kroner (inklusive midler til enkelte tiltak i «Handlingsplan mot tvangsekteskap,...») og en tilleggsbevilgning i tillegg til tildelingsbrev nr. 6.
- Total søknadssum: kr 43 821 837.
- 71 søknader: 9 søknader om drift, 62 søknader om prosjekter
- Innvilget: 3 søknader om drift, 23 søknader om prosjekter
- Avslag: 4 søknader om drift, 37 søknader om prosjekter
- Avviste: 2 søknader om drift, 2 søknader om prosjekter
- Tildelinger drift kr 5 646 394, prosjekt kr 6 937 606.
- I tillegg ble det mottatt to søknader om tilskudd til enkelte tiltak i Handlingsplan mot tvangsekteskap,... 2 søknader er innvilget med totalt kr 5 075 000.
- Klager: 3 klager, 1 på enkelte tiltak i «Handlingsplan mot tvangsekteskap,...», omgjort av BLD, 2 på prosjekt, hvorav en ble omgjort av Bufdir og den andre avvist.

Prioriteringer

Jf. retningslinjene for tilskuddsordningen er følgende tiltak prioriterte:

- Tiltak/organisasjoner som bidrar til å nå målene i regjeringens handlingsplaner mot vold i nære relasjoner, og som faller inn underformålet med tilskuddsordningen: Et liv uten vold - Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014-2017, En god barndom varer livet ut - Tiltaksplan for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom 2014-2017 og Opptrappingsplan mot vold og overgrep 2017-2021.
- Tiltak/organisasjoner som er egnet til å skape økt forståelse, oppmerksomhet, debatt og holdningsendringer om vold og konsekvenser av vold,
- Tiltak/organisasjoner basert på et kunnskapsgrunnlag som styrker sannsynligheten for økt mestringsevne og livskvalitet for barn og unge som er eller har vært utsatt for vold eller seksuelle overgrep,
- Tiltak/organisasjoner som har en god strategi for å nå utsatte grupper og grupper det kan være vanskelig å nå ut til,
- Tiltak/organisasjoner som bidrar til metodeutvikling, kunnskapsformidling og kompetanseheving, og som inneholder en god strategi for å formidle kunnskap og erfaringer til relevante miljøer (inklusive behandlingssenheter og hjelpeapparatet),
- Tiltak/organisasjoner som bidrar til å etablere nettverk og formaliserte samarbeidsrelasjoner mellom mottakerne av tilskudd, det lokale hjelpeapparat og/eller andre miljøer.

Vurdering av årets søknader

Tilskudd til enkelte tiltak i Handlingsplan mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger av unges frihet ble søkt om fra Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (Seif) og Røde Kors telefonen for tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. I 2017 søkte Røde kors telefonen for første gang om tilskudd på mer enn halvparten av avsatt beløp. Bufdir vurderer ut fra at Røde Kors telefonen drifter en landsdekkende telefontjeneste og på grunnlag av opplysninger i rapporter og statistikker, at den bør få en større andel av de avsatte midler.

I den sammenslåtte tilskuddsordningen ivaretas målsettingene fra begge de tidligere ordningene, samtidig som målgruppen utvides. For eksempel begrenses ikke tiltak mot vold og seksuelle overgrep i nære relasjoner til den voksne delen av befolkningen. Tilskudd til tiltak for voldsutsatte barn hadde en snever målgruppe som få organisasjoner hadde mulighet til å nå, og inkluderte ikke forebyggende tiltak. En vesentlig endring som sammenslåingen har medført er at en mindre andel av tilskuddsmidlene er bevilget til aktiviteter ved kommunale krisesentrene. I og med at et tilfredsstillende tilbud ved krisesentrene er et kommunalt ansvar, vurderer Bufdir at andre gode tiltak bør prioriteres.

Bufdir mener sammenslåingen kan ha bidratt til at man når flere i målgruppen, ved at flere aktører får tilskudd til et større mangfold av prosjekter. Antall søknader økte fra 44 i 2016 til 62 i 2017. Ut fra dette kan det se ut som om potensielle søkere har satt seg inn i og forstått de utvidede mulighetene i det nye regelverket.

I 2017 er minoritetsgrupper målgruppen for syv tiltak. Fire tilskudd gikk til tiltak mot bruk av vold i barneoppdragelsen, blant disse også tiltak rettet mot polske, litauiske og russiske foreldre. Ett tiltak er rettet mot vold og seksuelle overgrep i samiske miljøer, ett gjelder informasjon til ikke-vestlige foreldre om kjærestevold blant ungdom.

Det skal holdes kurs om vold og overgrep for 1 875 ledere i pinsemenigheter, og for trenere, instruktører og frivillige innenfor idrettssektoren. Kirkens ressurscenter mot vold og overgrep fortsetter å opprette samtalegrupper for utsatte. Seks tiltak gjelder barn på krisesenter. Seks tiltak har hjelpeapparatet målgruppe, herunder ett om hjelpeapparatets møte med barn som er overgripere, samling av råd fra unge, fagdager om utsatte menn, deltakelse på konferanse, veileder om mishandlingsbestemmelsen og metodeutvikling for behandling av utagerende og voldelige fosterbarn. Det siste tiltaket gjennomføres av ATV, og er planlagt å løpe over tre år. Prosjektet skal veilede og behandle ca. 90 barn og deres fosterforeldre. Bufdir anser at dette er et område hvor det er stort behov for økt kompetanse om beste måte å møte disse utfordringene på.

Tilskuddsordningen har en ikke ubetydelig oversøkning. De aller fleste tilskuddsmottakerne har av den grunn fått avkortet tilskuddsbeløp med knappe midler til fordeling som årsak. Videre har vi praktisert en høy terskel for å komme i betraktning ved tildelingen. Flere gode tiltak ble avslått.

Utfordringer med ordningen eller regelverk

I 2014 opprettet Justis- og beredskapsdepartementet (JD) en tilskuddsordning til tiltak mot vold i nære relasjoner. Denne ordningen ble i 2017 flyttet til Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging. Som tidligere er denne ordningen svært lik på tilskuddsordningen som Bufdir forvalter. En forskjell av betydning er at kun ordningen som Bufdir forvalter gir driftstilskudd.

Forvaltningsmessig løses tvil om hvor søknader best bør behandles ved utveksling av søkerlister. Søkere vil imidlertid måtte sende inn til flere ordninger for å øke sine sjanser til å få tilskudd. Av hensyn til søkerne bør det derfor vurderes å gjøre kriteriene for å søke/få tilskudd mer ulike, eventuelt slå sammen ordningene.

Måloppnåelse – jf. BØS 6.3.6

Tilskuddsmidlene har bidratt til at barn på krisesenter har fått bedre inne- og uterom, de har fått tilrettelagte aktiviteter og økt oppmerksomhet fra personalet, som leksehjelp m.m. Bufdir vurderer ut fra de innrapporterte opplysningene at tilskuddene har medvirket til å styrke mestringsevnen og livskvaliteten til barn og unge som er eller har vært utsatt for vold eller seksuelle overgrep. Det foreligger ikke nøyaktige opplysninger om antall barn som har fått et

forbedret tilbud, men det dreier det seg om flere enn 500 barn. Hvorvidt tiltakene har bidratt til langtidseffekter foreligger det ikke kunnskap om. Når det gjelder filmen «Det trygge huset», har vi så langt ingen kunnskap om praktisk erfaring/nytteverdi i de enkelte sentrenes kommunikasjon med barna. Under lanseringen av filmen var imidlertid både krisesentrene og Krisesentersekretariatet klare på at den fylte et behov hos sentrene, og tilbakemeldinger på innholdet var svært positive. At filmen inngår i Bufdirs fagveileder, kan bidra til å øke bruken.

ATVs tiltak samtaler med og behandling av voldsutsatte barn skal munne ut i en rapport/veileder, som også vil være relevant for barnevernet og andre organisasjoner. I og med at tiltakene ikke er avsluttet, foreligger ikke rapportering. ATV har imidlertid betydelig fagekspertise på behandling av utøvere av vold i nære relasjoner, og etter hvert også hele familien, både utøvere og utsatte. Vi forventer at erfaringsgrunnlaget som de opparbeider, og metodikken de utvikler, vil ha overføringsverdi for andre deler av hjelpeapparatet. Både Redd Barnas og ATVs tiltak innebærer samarbeid og kunnskapsoverføring mellom frivillig sektor og offentlige tilbud.

Alle rapporteringer for tilskudd til tiltak mot vold og seksuelle overgrep i nære relasjoner bekrefter at ett eller flere av de overordnede målene beskrevet under «Tiltaksbeskrivelse» i første avsnitt er nådd.

For noen tiltak finnes tydelige indikatorer på måloppnåelse. Eksempelvis ble Utsattmanns motorsykkeltur fra Lindesnes til Nordkapp fulgt av NRK, og resulterte i to dokumentarfilmer, sendt 8. og 12. desember 2016. Gjennom intervjuer med mennene, som selv har vært utsatt for seksuelle overgrep, og filming av arrangementene som ble holdt i løpet av turen, bidro organisasjonen gjennom NRKs sendinger til debatt og holdningsendringer, genererte kunnskap og skapte deltakelse. Organisasjonen opplyser dessuten om at antall oppslag på nettsiden økte fra 50 til 500 om dagen i kampanjeperioden. For enkelte tiltak, særlig der det produseres materiell, har Bufdir god mulighet til å vurdere kvaliteten i prosjektene. Ett tiltak om oppdragervold blant minoriteter var en kortfilm, som Bufdir vurderte at hadde tilstrekkelig kvalitet til at den ble lenket fra Bufdirs nettsider om vold. Et annet eksempel kan være Landsforeningen mot seksuelle overgrepss undervisnings-/informasjonsmateriell til lærere, som i tillegg til å være et verktøy for organisasjonens «erfaringskonsulenter», viser i detalj hva tiltakene inneholder og hvordan de gjennomføres. En måte å undersøke om tiltak når ut og holder høy kvalitet er å delta på dem. Fagpersoner fra Bufdir har deltatt på flere av Redd Barnas informasjonsopplegg i kampanjen «Jeg er her», og utdrag fra «Sinna mann»-forestillingen er vist på Bufdirs årssamling for alle ansatte. Alle tilbakemeldinger indikerer at organisasjonens opplegg er relevant og holder høy kvalitet. Metodikk, materiell m.m. blir etterspurt og delt med andre virksomheter.

For en del tiltak har vi resultatinformasjon gjennom tilskuddsmottakers rapportering, og i noen tilfeller også omtale i årsmeldinger. Foreningen for Muskelsyke har gjennomført selvforsvarskurs for ungdom og voksne med muskelsykdommer. I rapporteringen fremgår det at deltakerne opplevde økt mestringsevne og følte seg bedre rustet om de skulle bli utsatt for trusler om vold eller seksuelle overgrep.

Tildelinger

Drift

SØKERNAVN	TILSKUDD
Krisesentersekretariatet	263 000
Incestsenteret i Vestfold	4 040 321
Stiftelsen Fellesskap mot seksuelle overgrep	1 343 073

Aktivitet

SØKERNAVN	PROSJEKTTITTEL	TILSKUDD
AFRICAN CULTURAL AWRENESS IN NORWAY	Stop oppdragervold - Tiltak som skal øke grunnleggende kunnskap om skadevirkningene av oppdragervold i innvandrer miljøene	400 000
BODØ KOMMUNE	Videreføring av filmprosjektet "Det trygge huset" .	50 000
FORANDRINGSFABRIKKEN STIFTELSE	Klokhet mot vold. Bok og korte filmer til studenter og fagfolk som jobber med barn.	500 000
GUDBRANDSDAL KRISESENTER INTERKOMMUNALT SELSKAP	Aktivitet og mestring	116 000
HAMAR KOMMUNE	Barneaktiviteter	192 250
KIRKENS RESSURSSENTER MOT VOLD OG SEKSUELLE OVERGREP	Etablering av tilbud mot vold og seksuelle overgrep på nye steder i Norge	300 000
KIRKENS RESSURSSENTER MOT VOLD OG SEKSUELLE OVERGREP	Dobbel sårbarhet - seksuelle overgrep i minoritetsmiljøer	550 000
KUN	Mishandlingsbestemmelsen i praksis: En veileder for førstelinjetjenesten	150 000
LINLIKESTILLING INKLUDERING OG NETTVERK	Vold og overgrep mot de små	125 000
MENNESKER I FOKUS	«Bedre føre var» – forebygge vold og seksuelle overgrep i nære relasjoner med et særlig vekt på forebygging av oppdragervold hos innvandrere med ulik etnisk bakgrunn, gjennom informasjon, kunnskapsbygging og holdningsskapende dialog».	200 000
ORGANISASJONEN VOKSNE FOR BARN	"Oppdragelse uten fysiske og psykiske avstraffelser	335 000
PINSEVENNENES BARNE- OG UNGDOMSUTVALG	"Ingen er så trygg i fare" - om vold og seksuelle overgrep mot barn og unge	140 000
Redd Barna	Aktivisering av barn på krisesenter	600 000
Redd Barna	Trygg på trening - forebygging og avdekking av vold og overgrep også i fritidssektoren.	200 000
Redd Barna	Hva gjør du? Kommunalt ansatte i møte med barn og ungdom som har problematisk eller skadelig seksuell atferd. En fokusgruppetudie om hvordan kommunalt ansatte håndterer mistanke om at et barn eller ungdom har problematisk eller skadelig	550 000

	seksuell atferd.	
REFORM - RESSURSSENTER FOR MENN	Foreldrekurs om ungdoms kjærestevold	365 000
Sarpsborg kommune	SKBarn	99 500
Sarpsborg kommune	Fagdag(er)/kompetanseheving	124 806
STIFTELSEN ALTERNATIV TIL VOLD	Voldspregede barn i fosterhjem	1 000 000
STIFTELSEN AMATHEA	Mobilisering i etniske minoritetsmiljøer – styrke autonomi og selvråderett og forebygge oppdragervold, kjønnslemlestelse og tvangsekteskap.	195 000
STIFTELSEN BLÅ KORS FREDRIKSTAD	Mestring, kunnskap og lek	192 500
STIFTELSEN KIRKENS SOSIALTJENESTE (Kalfarhuset)	Økt kompetanse på vold og overgrep	52 800
UTSATTMANN	Tiltak mot vold og overgrep - prosjekttilskudd	500 000

Tilskudd til kommuner til foreldrestøttende tiltak - 2017 (854/61)

Ordningen reguleres av Bufdirs rundskriv nr. 13/2017.

Nøkkeltall 2017

- Bevilgning: 26 700 000 kroner
- Søknadssum: 55 991 154 kroner
- Fordelt i 2017: 26 699 730 kroner
- 13 484 730 kroner var budet opp i 56 tiltak innvilget tidligere år. Flerårig tilskuddsordning.
- Bufdir mottok 107 søknader; 62 innvilget og 45 avslått
- Vi mottok 2 klager på avslag, og begge disse ble tatt til følge ved klagebehandling

Av søknadene som ble innvilget fikk de fleste tiltakene mindre enn de hadde søkt om. Tilskuddssummen ble satt basert på budsjetterte utgifter i søknaden og den total tilskuddsrammen.

Prioriteringer

I årets søknadsbehandling ble det lagt vekt på i hvilken grad søknadene oppfylte tildelingskriteriene for ordningen og om tiltakenes planlagte metode er å regne som metode for foreldreveiledning eller ikke. Tiltak som skulle tar utgangspunkt i andre metoder (for eksempel narrativ terapi), ble avslått. Det ble også lagt stor vekt på at ordningen ikke skulle brukes til å finansiere eksisterende hjelpetiltak, og at søknaden skulle inneholde en konkret plan for evaluering, gjennomføring og videreføring. Søknader som ikke oppfylte alle kriteriene i tilstrekkelig grad kunne likevel bli innvilget, men da for kun to år og med beskjed om å redegjøre for de identifiserte svakhetene i neste rapport/søknad. Til sist var det nye søkerkommuner som ble prioritert for tilskudd, jf. tildelingskriteriene.

Vurderinger av årets søknader

Bufdir opplever at de foreldrestøttende metodene begynner å bli godt kjent i kommunene. Flere og flere kommuner har, eller er i ferd med å opprette lavterskel tverrfaglige familiesentre eller team som tilbyr ulike foreldrestøttende tiltak. Vi ser likevel at det er flere kommuner som blander sammen ulike foreldrestøttende metoder og/eller ønsker å utvikle sine egne metoder. Ved slike blandingsløsninger kan kriteriene for måloppnåelse være vanskelig å oppfylle og måle. En annen utfordring er at det i flere av søknadene er uklart om tiltaket er ment som et hjelpetiltak gjennom barneverntjenesten eller ikke. Vi ser behov for å tydeliggjøre regelverket på disse områdene, jf. innsendt forslag til endringer i regelverket.

Vi vurderer at søknadene som er «lettest» å vurdere ihht regelverket er de som søker om støtte til *ett* konkret tiltak, som skal ta i bruk *en* konkret metodikk (for eksempel å igangsette ICDP grupper for minoritetsspråklige foreldre), og som har forankret tiltaket i en kommunal handlingsplan/strategi. Disse søknadene er det langt flere av nå enn da tilskuddsordningen ble opprettet, men de er likevel fortsatt i mindretall.

Bufdir erfarer at mange prosjekter som i utgangspunktet vurderes som gode, mangler en konkret og realistisk plan for videreføring. Skulle vi avslått alle søknadene som ikke oppfyller dette kriteriet, hadde vi ikke klart å fordele det tildelte beløpet til ordningen og mange kommuner ville ikke fått kommet i gang. Vi valgte derfor å løse noen av sakene slik som beskrevet over.

Måloppnåelse - BØS 6.3.6

Bufdir har enda ikke mottatt rapporter for tiltak som ble innvilget i 2017, og ettersom de fleste tiltakene er flerårige (inntil 4 år) er det først i sluttrapporten at kommunene skal rapportere på

i hvilke grad de mener at tiltakene deres har bidratt til å oppnå målene for ordningen, jf. punkt 4 i regelverket.

Ut i fra rapporter for tiltak innvilget tidligere har vi sett at det er et stort antall foreldre som har gjennomført foreldreveiledning gjennom tiltakene. Totalt for hele tilskuddsperioden (inntil fire år) har de totalt 125 tiltakene som har mottatt tilskudd hatt som mål å nå ut til 6 466 foreldrepar og 6 748 mor/far alene (23 427 barn totalt). Tallene er omtrentlige fordi ikke alle rapportene har tallfestet deltakere, men de viser likevel at tiltakene sørger for at mange foreldre mottar foreldreveiledning. De 62 tiltakene som ble innvilget i 2017 viser at de planlegger å nå ca. 1 500 foreldrepar, 2 000 enslige foreldre, og indirekte nå ca. 10 000 barn.

Det er ikke gjennomført effektevaluering av tilskuddsordningen, men det er gjort effektevalueringer av noen av foreldreveiledningsprogrammene ¹. Selv om rapporter som omtaler effektevalueringene etterlyser mer forskning, sier de samtidig at effektevalueringene som er gjennomført viser at foreldreveiledningsprogrammene har positive resultater på foreldrekompetanse, tilknytning og samspill mellom foreldre og barn, og på barn og foreldres trivsel og psykiske helse (2017;76, 2016;164). Selv om det ikke vil være mulig å kontrollere den direkte effekten av tiltakene for barns oppvekstvilkår og forebygging av vold/sekssuelle overgrep - er det basert på konklusjonen over god grunn til å anta at tiltakene (og tilskuddsordningen) er med på å bedre de aktuelle barnas oppvekstvilkår og å forebygge vold og sekssuelle overgrep mot unge. Rapportering fra kommunene underbygger at mange foreldre selv opplever foreldreveiledningsprogrammene som nyttige.

I 2017 var 60 av de 62 innvilgede søknadene fra nye søkerkommuner, jf. prioriteringen i regelverket. Dette betyr at stadig flere kommuner er i ferd med å bygge opp kompetanse innen foreldreveiledning, og viser at ordningen er med på å bidra til et stadig mer likeverdig tilbud i kommunene. Sluttrapportene som vil komme ila 2018 (for tiltak avsluttet i 2017) vil vise i hvilke grad kommunene prioriterer å videreføre tiltaket over egne budsjetter etter endt tilskuddsperiode.

---

¹ «Foreldreveiledning – virker det? En kunnskapsstatus», Fafo (2016) og «Gruppetiltak og kurs for foreldre. Norsk praksis, erfaringer og effektevalueringer», Folkehelseinstituttet (2017).

Tildelinger i 2017

Kommune	Navn på tiltaket	Tilskudd i 2017
ASKER KOMMUNE	Midler til foreldrestøttene tiltak	400 000
Asker kommune	"Foreldre i nytt land" - foreldrestøtte for deltakere i introduksjonsprogrammet og familiegjenforente	200 000
Askøy kommune	Familieveiledning i en landsby rundt sårbare barn og familier	500 000
Aukra kommune	Foreldreveiledningskurs for deltakere i Aukra kommunes introduksjonsprogram	50 000
Balsfjord kommune	Foreldreveiledningsprogram	100 000
Bardu kommune	Program for foreldreveiledning ICDP	30 000
Birkenes kommune	Forebygging av vold i nære relasjoner: v/ Sinnemestringskurs og ICDP for minoritetsspråklige (2 tiltak)	100 000
Bjugn kommune	ICDP i barnehage og skole	300 000
Brønnøy kommune	ICDP for minoritetsspråklige i Brønnøy	300 000
Bærum kommune	Tilskudd til foreldrestøttene tiltak –ICDP; 'Utvidelse og styrking av ICDP foreldreveiledning med flyktninger i Bærum Kommune'	70 000
Bø kommune (Nordland)	Foreldreveiledning	150 000
Bømlo kommune	Foreldregrupper for etniske minoritets- og arbeidsinnvandrarfamilier	450 000
Drangedal kommune	Foreldreveiledning til deltakere på introduksjonsprogrammet samt til andre foreldre/familier med særskilte utfordringer.	150 000
Eigersund kommune	ICDP-veiledning i Introduksjonsprogrammet, samt på Helsestasjonen	200 000
Enebakk kommune	Kompetanseheving, drift av sirkel of security kurs/trygghetsirkelen og familieteam som lavteskeltilbud til familier med sammensatte behov.	200 000
Finnøy kommune	Foreldrestøttende tiltak	100 000
Frogn kommune	Cos-p veiledning	300 000
Gjøvik kommune	ICDP- foreldreveiledning i Introduksjonsprogrammet	200 000
Halden kommune	COS foreldreopplæringsprogram	200 000
Hamar kommune	Kompetanseheving og styrking av foreldrestøttende tiltak i form av foreldreveiledningsprogram.	300 000
Hitra kommune	Foreldreveiledning for minoritetsspråklige innbyggere.	300 000
Hjartdal kommune	Tilskot til familieretta tiltak	76 000
Hurdal kommune	Etablering av foreldreveiledninggrupper	300 000
Iveland kommune	Trygg Tidlig- ressurs	200 000
Jevnaker kommune	Foreldrestøttende tiltak	100 000

Lavangen kommune	Foreldrestøttende tiltak for flyktningetjenesten i Lavangen Kommune	150 000
Levanger kommune	Foreldrestøttende tiltak for minoritetsspråklege og andre som treng ekstra oppfølging	300 000
Lillehammer kommune	Foreldreveiledning til minoriteter og andre med særskilte utfordringer	250 000
Lunner kommune	Foreldrestøtte og -veiledning til minoritetsspråklige i Gran og Lunner	200 000
Luster kommune	Systematisk og tverrfagleg foreldrestøtte	200 000
Lødingen kommune	Utdanne ansatte i kommunen til Circle of security-veiledere	140 000
Modum kommune	Prosjekt foreldrestøttende tiltak - en helhetlig satsning på oppvekst	400 000
Molde kommune	Økt kompetanse i tilknytning til foreldrestøttende tiltak. Å starte opp opplæring til flyktning foreldre for å forebygge og/ eller avverge ulike former for vold mot barn.	250 000
Moss kommune	TIBIR foreldregruppe	85 000
Nesna kommune	Foreldreveiledning for bosatte flyktninger i kommunen.	300 000
Nord-Aurdal kommune	Styrking av helsesøstertjenesten med ett årsverk for bedret tverrfaglig innsats til foreldrestøttende tiltak	200 000
Oslo kommune, bydel 1 Gamle Oslo	DUÅ som foreldrestøttende tiltak i bydel Gamle Oslo	300 000
Oslo kommune, bydel 14 Nordstrand	Tidlig innsats i minoritetsfamilier	300 000
Oslo kommune, bydel 15 Søndre Nordstrand	PMTO foreldreveiledningsgrupper for minoritetsfamilier	300 000
Porsgrunn kommune	Foreldreprogram "De utrolige årene"	300 000
Ringsaker kommune	Foreldreveiledning til minoritetsspråklige foreldre og til foreldre når barna har spesielle behov	300 000
Sande kommune	Trygge foreldre trygge barn	100 000
Sauherad kommune	"Vi kan " Foreldregrupper for bosatte flyktninger	200 000
Sel kommune	Tiltaksbanken	200 000
Ski kommune	ICDP til foreldre for minoritetsbakgrunn med barn i barnehagealder	94 000
Skjåk kommune	Foreldrestøttende tiltak	10 000
Sortland kommune	Foreldreveiledning	150 000
Stange kommune	ICDP sertifisering av ansatte	13 000
Stjørdal kommune	Foreldrestøttende tiltak	400 000
Storfjord kommune	1. Cos sertifisering og 2. ICDP sertifisering	100 000
Stranda kommune	Foreldreveiledning/kurs for både minoriteter og andre.	150 000
Surnadal kommune	Foreldreveiledning ICDP som del av prosjektet "God oppvekst"	300 000

Sykkylven kommune	Foreldrestøttende tiltak - etablering av COS og ICDP foreldreveiledning	300 000
Søgne kommune	Sertifisering av ICDP-instruktører og forberedelser til og gjennomføring av Foreldreveiledningskurs	100 000
Sør-Aurdal kommune	Foreldreveileder	200 000
Sør-Varanger kommune	Foreldrestøttende tiltak i flyktningetjenesten	150 000
Tranøy kommune	Foreldrerettet tiltak	50 000
Tromsø kommune	Gruppeveiledning til fosterforeldre	317 000
Voss kommune	"Trygg oppvekst på Voss"	400 000
Ørland kommune	Foreldreveiledning med fokus på å forebygge vold og overgrep	300 000
Øvre Eiker kommune	STYRK - teamet, tiltaksteam i Barneverntjensten	30 000
Åsnes kommune	Foreldrestøttende tiltak	400 000

Tilskudd til oppfølgings- og losfunksjoner for ungdom – 2017 (kap. 846 post 62)

Tilskuddsordningen reguleres av Bufdir rundskriv nr. 15/2017.

Nøkkeltall for 2017

- Bevilgning: 31 700 000 kroner.
- Det ble gitt tilsagn om 18 253 000 kroner for tilskuddsåret 2017 i 2015 (Flerårig tilskuddsordning). Dette gjaldt 42 kommuner/bydeler.
- Etersom hele bevilgningen på 30 959 000 kroner var bundet opp i tidligere års tildelinger (2014 og 2015), ble ikke ordningen utlyst i 2016.
- 2017 vedtak: Det er utbetalt 13 447 000 kroner til 33 nye tiltak/kommuner i 2017.
- Det kom inn søknader fra til sammen 53 kommuner med en total søknadssum på 26 619 474 kroner. 17 søknader ble avslått og 3 søknader ble avvist.
- Totalt ble det innvilget støtte til 75 tiltak i 2017.

Prioriteringer

I vurderingen av søknadene har Bufdir prioritert søknader fra kommuner som ikke tidligere har mottatt midler gjennom ordningen, jf. rundskrivet. Direktoratet har ellers vektlagt følgende i saksbehandlingen for 2017:

- Losfunksjonen må være forankret på ledelsesnivå i den ansvarlige avdeling/enhet i kommunen, og det fremgår tydelig hvem som er ansvarlig for arbeidet.
- Søknaden viser god tverretatlig forankring av arbeidet. Det fremgår tydelig hvordan det tverretatlige samarbeidet skal organiseres og hvordan det skal legges til rette for forpliktende samarbeid mellom kommunale virksomheter og tjenester og med fylkeskommunale og statlige tjenester.
- Søknaden inneholder en konkret plan for videreføring av arbeidet utover tilskuddsperioden. Det fremgår tydelig hvordan kommunen vil bygge videre på erfaringer fra arbeidet i det fremtidige tilbudet til utsatte unge og deres familier i kommunen.
- Søknaden inneholder konkrete beskrivelser av hvordan losfunksjonen skal inngå som en del av et fagfellesskap og fagmiljø. Det fremgår tydelig hvordan kommunen vil ivareta behov for faglig støtte og veiledning i krevende saker.

Vurdering av årets søknader

Blant kommunene som har fått midler i 2017 har et høyt antall mottatt midler over en periode. Disse kommunene er enten underveis i eller i den avsluttende fasen av en tilskuddsperiode på 3 år.

Det fremgår av rundskriv med regelverk at søknader fra kommuner som ikke har mottatt midler gjennom tilskuddsordningen tidligere prioriteres. Det fremgår videre at det kan søkes om og innvilges midler for inntil en treårsperiode (ett til tre år). I tillegg stilles det krav om at søknader skal inneholde en plan for hvordan prosjektet skal videreføres etter tilskuddsperiodens slutt. På bakgrunn av dette og en helhetsvurdering av søknadene ble søknader fra nye kommuner prioritert og tilgjengelige midler fordelt på disse. Søknader fra kommuner som tidligere har mottatt midler gjennom ordningen ble avslått.

Statistikk på frafall i videregående skole samt levekårsutfordringer generelt har vært benyttet underveis i saksbehandlingen. Flere av kommunene som har fått innvilget støtte ligger over landsgjennomsnittet når det gjelder frafall. Da det kun er nye søkere som er gitt prioritet, er

det likevel slik at det er innvilget støtte til kommuner med noe lavere frafallstall. Dette er en faktor til at man bør vurdere om denne prioriteringen skal opprettholdes i 2019.

Flertallet av søknadene fra kommunene som ikke tidligere har mottatt midler ble vurdert som kvalitativt tilstrekkelig gode søknader. Vi vurderer at samtlige prosjekter som har fått innvilget støtte vil bidra til måloppnåelse gjennom ansettelse av en eller flere losere i kommunen. Søknadene viser til bred forankring av prosjektene og gode beskrivelser av hvordan losfunksjonen skal inngå som en del av et fellesskap og fagmiljø. Flertallet av søknadene får tydelig frem at målet er å hindre frafall i videregående opplæring, og det er en god balanse mellom fokus på skoletilknytning og trivsel/mestring på fritiden.

En svakhet ved flere søknader er imidlertid noe mangelfulle beskrivelser av hva losene konkret skal gjøre i sitt arbeid med oppfølging av ungdom, svake/generelle beskrivelser av måloppnåelse på henholdsvis individ- og systemnivå samt noe tynne redegjørelser for hvordan tiltaket skal videreføres etter prosjektperioden. Det er også noe varierende i hvilken grad søknadene vektlegger arbeid med å bedre ungdommenes skoletilknytning. Flere søknader innvilges derfor med merknader om at vi ber om mer utfyllende beskrivelser i rapporteringen. Bufdir har avslått søknader der det ikke vises til en konkret plan om å ansette en eller flere losere/personer for å jobbe konkret med oppfølging av ungdom.

Utfordringer med ordningen eller regelverk

Bufdir opplever ingen større utfordringer rundt forvaltningen av ordningen. Det er imidlertid stor oversøkning da det viser seg at mange kommuner/bydeler som tidligere har mottatt støtte gjennom ordningen søker midler på nytt. I 2017 gjelder dette særlig kommunene/bydelene som fikk innvilget støtte i 2014 og som avslutter sin treårige prosjektperiode i år. Bufdir ser derfor fremdeles at det er en risiko for at noen kommuner/bydeler gjør seg avhengige av tilskuddsmidler, noe som ikke er hensikten med tilskuddsordningen. På den andre siden viser dette at staten kan bidra til aktivitet som for en del av disse kommunene ikke vil prioriteres like høyt ved fravær av tilskuddsmidler. Det kan derfor være grunn til å vurdere om kommuner med høyt frafall tvert i mot bør gis mulighet til å intensivere og styrke arbeidet sitt.

Bufdir har foreslått noen endringer i regelverket i forbindelse med innspill til regelverk for 2018. Flere av forslagene har bakgrunn i anbefalinger fra arbeidsgruppe tilskudd i «0-24»-samarbeidet i statlig sektor.

Måloppnåelse – jf. BØS 6.3.6

Det er ikke gjennomført en egen evaluering av tilskuddsordningen. Prosjektet/pilot som BLD initierte i forkant av tilskuddsordningens opprettelse ble imidlertid evaluert av NOVA, og Lostiltakenes organisering og arbeidsmetoder skiller seg ikke nevneverdig fra det som beskrives i NOVAs rapport. Evalueringen (NOVA rapport nr. 13/14) dokumenterer at BLDs pilot «Losprosjektet» var vellykket på kort sikt. En dokumentasjon av effekter på lang sikt var det ikke lagt opp til. Dette forutsetter at det settes av forskningsmidler til å følge ungdommene og deres liv over tid noe som Bufdir vil anbefale gjøres. Evalueringen viser at losene i høy grad har arbeidet i tråd med vilkårene. Dette innebærer høy grad av skreddersøm, fleksibilitet og variasjon når det gjelder det løpende arbeidet med ungdommene. På kort sikt anslår en at 70 prosent av ungdommene har fått en forbedret situasjon mens de tok del i prosjektet. Dette er målt ved hvor mange som gikk på skolen ved prosjektslutt, og hvor mange som var i arbeid eller arbeidsmarkedstiltak. Losene rapporterte også om små og store endringer for eksempel når det gjaldt selvoppfatning, hjelp med ulike psykiske vansker, et bedre forhold til foreldrene eller høyere oppmøte på skolen osv.

På systemnivå viser evalueringen positive resultater når det gjelder innsatsen rundt hver enkelt ungdom. Losene samarbeidet aktivt med en lang rekke instanser både i og utenfor skolen og opplevde i hovedsak at de ble positivt mottatt av andre, at de fikk gehør for kunnskapen de utviklet om ungdommene, og at det ble utviklet konstruktivt samarbeid i enkeltsaker. Noen loser rapporterte også om godt samarbeid mer generelt, men rapporten sier likevel at det er lite realistisk å regne med at et prosjekt som Losprosjektet kan bidra til store endringer i strukturen på tjenestetilbudet i kommunene.

Når det gjelder resultater på samfunnsnivå varte ikke evalueringen lenge nok til å kunne gi svar på om flertallet av ungdommenes langsiktige mål, særlig om å fullføre videregående skole eller komme i fast arbeid, ble nådd. Bufdir viser til faktaark for 2015 og 2016 hvor direktoratet anbefaler at ordningen følges opp med en ny evaluering i 2017.

Bufdirs vurdering, ut fra tilskuddsmottakeres rapportering og tilbakemeldinger, er at losene synes å etablere en tettere oppfølging av enkeltungdom enn det særlig skolen har kapasitet til. Det at losene kan være tilstede der ungdommen oppholder seg både på skolen og på fritiden trekkes frem som svært viktig. Det ser ut til at losene ofte evner å komme i posisjon til å hjelpe de som sliter på flere arenaer, og oppleves som mer tilgjengelig enn andre hjelpetjenester. Under oppfølging av los får ungdommene i større grad tilgang til positive opplevelser og mestingsfølelse, noe som bidrar til å bygge selvtillit og til å skape motivasjon. Det ser også ut til at hjelpetiltak settes i gang tidligere når man har en los å henvise til, og at det virker positivt på ungdommene at losen jobber under friere rammer enn for eksempel saksbehandlere i NAV, politiet, PPT, BUP eller ved kommunens boligkontor. En del kommuner knytter losene til annen forebyggende innsats som kriminalitetsforebyggende arbeid, bo-oppfølging og oppfølging av unge foreldre i risiko.

På systemnivå ser det ut til at kommuner som har los kan oppleve større bevissthet rundt frafallsproblematikk og at dette settes på dagsorden. Samarbeidet mellom skole og andre relevante instanser styrkes. Bufdir vurderer dette som sentralt med tanke på videreføring og den langsiktige effekten av å ha los. Det viser seg imidlertid at evne til å videreføre prosjektet etter prosjektperiodens slutt først og fremst er et spørsmål om ressurser og ikke nødvendigvis er knyttet til kommunens innsats i prosjektet gjennom de tre årene. Tett oppfølging er ressurskrevende, og som tidligere nevnt søker flere av kommunene midler på nytt når prosjektperioden er over.

Antallet ungdommer som følges opp varierer med antall loser, og er også avhengig av hvor sammensatte utfordringer ungdommene har. Ved tidlig forebyggende innsats kan losen ofte hjelpe flere enn hvis deltakerne har store problemer som har bygget seg opp over flere år. Ut fra forskning på feltet, samt tilbakemeldinger fra tilskuddsmottakere, kan vi anta at losprosjektet både har en forebyggende og byggende effekt når det gjelder tidlig innsats for utsatte barn og unge.

Helhetsvurderingen av tilskuddsordningen er at de tiltakene som har mottatt støtte i stor grad bidrar til å oppfylle den overordnede målsettingen om å legge til rette for mer samordnede tilbud og tettere oppfølging av ungdom som er i en vanskelig livssituasjon. I tillegg bidrar tilskuddsordningen til å styrke kommunenes generelle fokus på frafallsproblematikk og viktigheten av koordinert innsats og tett oppfølging av ungdom som står i fare for å falle utenfor. De langsiktige effektene er vanskelig å vurdere, da ungdommene som følges opp ofte kan ha flere år igjen av skoleløpet etter at prosjektet er ferdig. Følgeevalueringer vil kunne si mer om langsiktige effekter av tiltakene.

Foreløpig status etter sluttrapportering 2017

Flertallet av kommunene/bydelene som fikk innvilget støtte i 2014 har i år levert sluttrapport for hele prosjektet. Rapportene gir oss viktig informasjon knyttet til videreføring; hvor mange av tiltakene er planlagt videreført uten tilskuddsmidler og hvor mange av tiltakene må avslutte prosjektet. Tett oppfølging er ressurskrevende og Bufdir forventer ikke at alle viderefører tilbudet med samme innsats som i prosjektperioden. Av de 26 kommunene som skulle sluttrapportere i 2017 har per dags dato 15 kommuner oppgitt at tiltaket videreføres på en eller annen måte etter endt prosjektperiode. 3 kommuner kan ikke bekrefte dette (usikre). De resterende 8 kommunene har enten fått utvidet prosjektperiode og utsatt rapporteringsfrist (5) eller de er under oppfølging grunnet manglende innsendt rapport (3). At over halvparten oppgir at prosjektet videreføres i større eller mindre omfang anser vi som veldig positivt. Det er imidlertid ikke grunnlag til å si at et flertall av kommunene vil fortsette arbeidet med samme tyngde og med like store ressurser som tidligere.

Innvilget i 2015 for perioden 2015-2017

Fylke	Kommune/bydel	Innvilget 2017
Akershus	Lørenskog	400 000
Akershus	Nannestad	360 000
Akershus	Nesodden	450 000
Akershus	Rælingen	310 000
Akershus	Ullensaker	635 000
Akershus	Vestby	560 000
Aust-Agder	Birkenes	200 000
Aust-Agder	Iveland	235 000
Aust-Agder	Lillesand	400 000
Aust-Agder	Åmli	450 000
Buskerud	Gol	850 000
Buskerud	Nedre Eiker	340 000
Hedmark	Grue	200 000
Hordaland	Fjell	710 000
Møre og Romsdal	Ørsta	300 000
Nordland	Andøy	350 000
Nordland	Bodø	360 000
Nordland	Brønnøy	250 000
Nordland	Hattfjelldal	200 000
Nord-Trøndelag	Fosnes	100 000
Nord-Trøndelag	Verdal	800 000
Oppland	Lillehammer	700 000
Oslo	Bydel Gamle Oslo	850 000
Oslo	Bydel Grorud	850 000
Rogaland	Randaberg	300 000
Rogaland	Sola	300 000

Sogn og Fjordane	Flora	350 000
Sør-Trøndelag	Klæbu	400 000
Telemark	Bamble	340 000
Troms	Lenvik	400 000
Troms	Lyngen	230 000
Troms	Tromsø	320 000
Vefsn	Vefsn	380 000
Vest-Agder	Songdalen	300 000
Vestfold	Holmestrand	1 050 000
Vestfold	Horten	450 000
Vestfold	Larvik	900 000
Vestfold	Nøtterøy	305 000
Østfold	Fredrikstad	835 000
Østfold	Sarpsborg	335 000
Østfold	Trøgstad	198 000
Sum		18 253 000

Innvilget i 2017 for perioden 2017-2019

Fylke	Kommune/bydel	Innvilget 2017
Akershus	Aurskog-Høland kommune	665 000
Aust-Agder	Gjerstad kommune	200 000
Aust-Agder	Grimstad kommune	50 000
Buskerud	Røyken kommune	400 000
Finnmark	Loppa kommune	50 000
Hedmark	Eidskog kommune	400 000
Hedmark	Hamar	555 000
Hedmark	Kongsvinger kommune	955 000
Hordaland	Øygarden kommune	367 500
Møre og Romsdal	Kristiansund kommune	535 000
Nordland	Bindal kommune	165 000
Nordland	Flakstad kommune	200 000
Nordland	Leirfjord kommune	266 000
Nord-Trøndelag	Levanger kommune	715 000
Oppland	Gjøvik kommune	357 500
Oppland	Jevnaker kommune	288 224
Oslo	BYDEL 3 SAGENE	400 000
Oslo	BYDEL 5 FROGNER	350 000
Oslo	BYDEL 6 ULLERN	400 000
Rogaland	Eigersund kommune	600 000
Rogaland	Tysvær kommune	175 500
Sogn og Fjordane	Naustdal kommune	155 000
Sogn og Fjordane	Sogndal kommune	350 000
Sør-Trøndelag	Malvik kommune	700 000
Sør-Trøndelag	Orkdal kommune	750 000
Vest-Agder	Kristiansand kommune	284 776

Vest-Agder	Kvinesdal kommune	260 000
Vest-Agder	Mandal kommune	850 000
Vest-Agder	Søgne kommune	432 500
Vestfold	Re kommune	440 500
Vestfold	Svelvik kommune	350 000
Vestfold	Tønsberg kommune	707 500
Østfold	Spydeberg kommune	72 000
Sum		13 447 000

* Båtsfjord kommune tilbakebetalte i 2017 midler de hadde fått innvilget i 2015 for tilskuddsåret 2017. Kr. 310 000 ble derfor fordelt likt i en tilleggstildeling i 2017 til Hamar og Kongsvinger.

Tilskudd til støttesentre mot incest og ressursentre mot voldtekt – 2017

Tilskuddsordningen er forankret på kapittel 0840 post 61. Ordningen reguleres av Bufdirs rundskriv nr. 10/2017

Nøkkeltall 2017

- Overslagsbevilgning: 88,617 mill. kr
- 24 søknader
- Innvilget: 24 søknader
- Avslag: 0
- Ingen klager

Prioriteringer

Rundskrivet for 2017 har en utforming som skal motvirke budsjettvekst ut over 3,9 prosent, samtidig som regelverket åpner for budsjettvekst ut over 3,9 prosent dersom det foreligger sterke grunner. Bufdir har innvilget tilskudd ut over rundskrivets ramme på 3,9 prosent til drift av 8 sentre, begrunnet dels i økt lokal finansiering ved at flere kommuner bidrar gjennom finansiering av sentrene, dels i Bufdirs prioriteringer for å styrke kvalitet og tilgjengelighet ved særlig de mindre sentrene og sentre med stort befolkningsgrunnlag.

Vurdering av årets søknader

Søknadene for 2017 gjelder videreføring og drift av etablerte tilbud, og bærer ikke preg av noen særlige trender eller nye utviklingstrekk. En ikke ubetydelig del av sentrenes budsjetter er knyttet til mer utadrettet virksomhet (undervisning, foredrag, forebyggende virksomhet), hvilket samsvarer med utviklingen de senere årene.

Måloppnåelse – BØS 6.3.6

Målet med ordningen er å gi utsatte for incest, seksuelle overgrep og voldtekt, og pårørende til utsatte barn og voksne, et tilbud om hjelp og støtte av god kvalitet og god tilgjengelighet, gjennom å sikre driften av landets sentre mot incest og seksuelle overgrep og ressursentre mot voldtekt.

Bufdir har i 2017 tildelt tilskudd til alle de 24 sentrene som mottok tilskudd i 2016, slik at driften av landets sentre er blitt videreført. Direktoratet har innvilget tilskudd ut over rundskrivets ramme på 3,9 prosent til drift av 8 sentre, og vurderer at dette har bidratt til å forbedre ordningens måloppnåelse ved at sentrenes kvalitet og tilgjengelighet er styrket.

NOVA har på oppdrag fra Bufdir evaluert sentrenes arbeid og rammevilkår, og rapporten ble ferdigstilt senhøsten 2017. Bufdir vurderer at rapporten gir nyttig kunnskap om sentrene, og Bufdir vil bruke rapporten i sitt videre arbeid med å styrke tilbudets kvalitet og tilgjengelighet. Bufdir har videre igangsatt en helhetlig gjennomgang av tilbudet i Finnmark, med tanke på hvordan tilbudet kan utformes og styrkes for å sikre et godt tilbud til befolkningen i fylket. Bufdir forventer at dette vil bidra til å styrke måloppnåelsen for ordningen i 2018.

Tildelinger

Navn på senter	Tilskudd
SSMM, Oslo	2 080 000
Dixi, Oslo	4 360 000
SMI Oslo	10 540 000
SMISO Møre og Romsdal	3 842 445
SMISO Nord-Trøndelag	3 122 403
SMISO Oppland	2 680 067
Samisk incestsenter	386 342
SMISO Hamar	3 201 337
SMISO Sogn og Fjordane	2 800 000
SMISO Troms	3 750 000
BRIS, Drammen	3 888 837
Alta Incestsenter	1 322 587
SMISO Elverum	2 150 000
Incestsenteret i Fredrikstad	1 913 280
Norasenteret	1 422 917
SMISO Rogaland	3 250 000
SMISO Nordland	1 373 800
SMSO Agder	6 041 790
SMISO Sør-Trøndelag	5 596 626
SMISO Hordaland	10 057 011
SMSO Telemark	3 500 000
Incestsenteret i Follo	4 743 049
Incestsenteret i Vestfold	6 288 505
SMISO Harstad	800 000

Tilskudd til Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn -2017 (846/60)

Ordningen reguleres av Bufdirs rundskriv nr. 02/2017.

Nøkkeltall 2017

- Bevilgning: 32 080 000 kroner.
- Bundet opp i flerårige tiltak med tilsagn om midler gitt i 2015 og 2016: kr. 20 975 000, til i alt 42 tiltak.
- 11 105 000 kroner til fordeling i 2017
- Antall innkomne søknader: 131
- Innvilget helt eller delvis: 20
- Avslag: 89 søknader avslått etter realitetsbehandling og 22 søknader avvist grunnet brudd på vilkår.
- 23 utvalgte bykommuner og 8 utvalgte bydeler kan søke om tilskudd. For 2017 kom det inn søknader fra 23 bykommuner og 7 bydeler.
- Total søknadssum: kr. 75 668 654

Bufdir mottok 4 klager. 3 av klagene ble oversendt departementet for endelig behandling, og departementet stadfestet Bufdirs vedtak i alle sakene. 1 klage ble delvis omgjort av Bufdir etter realitetsbehandling av søknaden. Vedtak om avvisning ble omgjort til vedtak om avslag.

Det ble holdt av 900 000 til klagebehandling. Midlene overføres til 2018, da endelig klagebehandling ikke var klar før i midten av desember. Midler på posten er overførbare.

Dette er en flerårig tilskuddsordning. Vedtakene som ligger til grunn for årets utbetalinger ble fattet i enten 2015, 2016 eller 2017.

Prioriteringer

Hovedprioriteringene i tilskuddsordningen for 2017 er følgende:

- Barn og ungdom med innvandrerbakgrunn står overfor spesielle utfordringer, og arbeid som fremmer integrering er høyt prioritert
- Tiltak som skjer i samarbeid mellom bykommuner og frivillig sektor

Vurdering av årets søknader

Det er fortsatt høy oversøking, og flere gode tiltak har fått avslag. Bufdir vurderer at flere gode søknader som har fått avslag på grunn av størrelsen på tilskuddsordningen. Med andre ord kunne økt bevilgning gitt høyere måloppnåelse.

Søknadene er likevel av varierende kvalitet. Mange søknader får godt frem lokale utfordringer knyttet til utsatte ungdomsgrupper, har god plan for rekruttering av målgruppen, detaljert aktivitetsbeskrivelse og konkrete resultatmål. Samtidig er mange av årets søknader kortfattede og svake når det gjelder den konkrete beskrivelsen av tiltaket og aktivitetens omfang. Flere har også en svak plan for videreføring etter tilskuddsperioden, og mangler en god plan for rekruttering av tilskuddsordningens målgruppe. Mange søknader gjelder kun kurs/aktivitetsgrupper, og disse ble i saksbehandlingen ikke prioritert jf. regelverkets punkt 4

c). Noen søknader ble vurdert som ikke i tråd med tilskuddsordningens formål og innretning, da tiltaket ikke fremsto som en etablering eller videreutvikling av en åpen møteplass slik det er definert i regelverket. I mange av disse tilfellene fremgår det blant annet ikke hvordan tiltaket vil rekruttere tilskuddsordningens målgruppe.

Noen få søknader er avslått på grunn av overlapping med søknader som er innvilget gjennom barnefattigdomsordningen.

Utfordringer med ordningen eller regelverk

Definisjonen av åpne møteplasser er blitt tydeligere i regelverket de siste to årene. En av problemstillingene vi har sett i saksbehandlingen for 2017 (og i 2016) er at tiltak som fikk innvilget støtte i perioden 2013-2015/2015-2016, søker på nytt med tilnærmet samme innhold i tiltaket. Støtte gjennom tilskuddsordningen er i utgangspunktet begrenset til tre år og det er krav om plan for videreføring for tiltak som mottar støtte. Tilskuddsordningen er ment å stimulere til etablering og utvikling, snarere enn å være langvarig støtte til driften. Direktoratet ser at det er en fare for at noen tiltak gjør seg avhengig av tilskuddsmidler og at plan for videreføring ikke gjennomføres. Søknader som er mer eller mindre identiske med tidligere innvilgede søknader, og som ikke søker om en konkret ny videreutvikling, har fått avslag.

Enkelte søknader til tilskuddsordningen gjelder investeringer eller prosjekter for å skape selvstendige "møteplasser" i byrommet. Eksempler på dette er søknad om å bygge en skaterampe uten tilknytning til øvrig ungdomstilbud i kommunen, eller å oppgradere en park/friluftsområde der uorganisert ungdom kan oppholde seg. Bufdir er positiv til begge disse typene oppgraderinger, men mener det er helt nødvendig for å sikre god formålsoppnåelse at det sikres trygge rammer rundt i tilknytning til møteplassene. Eksempel: Kommunen søker om investeringsmidler til å bygge en skaterampe. Vi mener kommunen må sikre trygge rammer rundt skaterampen i form av en eller annen type oppfølging av miljøet rundt skaterampen, samt aktiv rekruttering av målgruppen. I motsatt fall er det vanskelig å vite om det nye tilbudet vil bidra til et trygt oppvekstmiljø for målgruppen eller om det i stedet fører til økt rekruttering til negative miljøer med rus eller kriminalitet. Det vil bli tydeligere hva som kreves for å motta tilskudd gjennom ordningen og hva en åpen møteplass innebærer. Presiseringen er med på å sikre god måloppnåelse på ordningen.

Kommunereformen vil føre til at flere mindre kommuner som tidligere ikke kunne søke på denne ordningen, nå vil kunne søke som del av en storbykommune. For tilskuddsåret 2018 gjelder dette kommunene Andebu og Stokke, som blir en del av Sandefjord kommune, og Lardal, som blir en del av Larvik kommune. Dette kan øke søknadsmassen ytterligere.

Måloppnåelse – jf. BØS 6.3.6

Bufdirs helhetsvurdering av tilskuddsordningen er at tiltakene som har mottatt støtte i stor grad bidrar til å oppfylle den overordnede målsettingen om å bedre oppvekst- og levekårene for barn og ungdom. I tillegg bidrar tilskuddsordningen til å styrke kommunenes generelle fokus på målgruppen, noe som i seg selv er en viktig effekt. Evalueringen av fattigdomstiltakene i Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn (Fafø-rapport 2012:24 og Fafø-rapport 2010:19) viser at tiltakene har ført til økt oppmerksomhet om barnefattigdom i kommunene og konkluderer med at tilskudd har ført til tiltak som ellers ikke ville ha blitt etablert. Selv om disse evalueringene rettet seg spesifikt mot barnefattigdomstiltak, vurderer vi at dette er en positiv effekt også av ordningen Barne- og ungdomstiltak i større

bysamfunn. Tiltakene bidrar til å forebygge negative ungdomsgrupper og -miljø i utsatte områder. Tiltakene bidrar til inkludering og å trygge møteplasser for barn og ungdommer i utsatte byområder i de største byene. Tilskudd gis kun til byer/byområder med høy andel levekårsrelaterte utfordringer (kriminalitet, rus, fattigdom mv).

Det er krav i regelverket at bykommunene foretar en politisk og administrativ vurdering og prioritering av alle innkomne søknader. Prioriteringene skal gjøres på grunnlag av konkrete målsettinger for barne- og ungdomsarbeidet i kommunen/ bydelen, og på bakgrunn av lokale utfordringer for barn og ungdom. Bufdirs vurdering er at tilskuddsordningens krav om kommunal forankring bidrar til å styrke tiltakets lokale forankring og barn og unges innflytelse. Bykommunenes/bydelenes vurderinger og prioriteringer viser at mange av dem har stort fokus på utsatte ungdomsgrupper og ungdomsmiljø, og at prioriteringene gis på grunnlag av konkrete målsettinger for barne- og ungdomsarbeidet i kommunen.

Både nye fritidsklubber og nye arenaer for ungdom i tilknytning til eksisterende tilbud har blitt opprettet med støtte fra ordningen. Flere har også fått midler til å pusse opp eller gjøre lokaler klart for nye brukere, oppgradering av uteplasser som hører til fritidstilbud, og til investering i utstyr som vil gi et bredere tilbud til ungdommene i nærmiljøet. Bufdir har i saksbehandlingen for 2017 vektlagt arbeid som fremmer integrering og samarbeid mellom bykommuner og frivillig sektor. Flere tiltak viser tydelig initiativ når det gjelder å fremme integrering gjennom tiltaket.

Når det gjelder videreføring av tiltak etter den treårige prosjektperiodens slutt, ser Bufdir at mange av tilbudene videreføres helt eller delvis. Dette gjelder 20 av 33 tiltak som avsluttet prosjektperioden i 2016. Bufdir kan ikke forvente at alle tilbudene videreføres. Erfaring tilsier at det er utfordrende for kommunene å skaffe ressursene som trengs for å videreføre et tilbud som ikke er lovpålagt, og noen har søkt midler fra Bufdir på nytt. Det er ulikt i hvilken grad tiltakene videreføres, og uten videre oppfølging er det dermed vanskelig å gi en nærmere vurdering av kvaliteten i etterkant av prosjektperioden. Bufdir mener likevel at vi generelt ser mye godt utviklingsarbeid, at nye møteplasser opprettes gjennom ordningen og at mange av disse tilbudene videreføres etter tilskuddsperiodens slutt, om enn i noe mindre omfang.

Tildelinger

I tabellen følger oversikt over tiltak innvilget i 2017, samt tildelinger etter tilsagn i 2015 og 2016.

Tildelinger

Kommune	Navn på søker	Navn på tiltak	Tilsagn i 2017
Innvilget i 2017			
Arendal kommune	Eydehaven-Kuben Frivillighetssentral	Ungdommens hus	500 000
Bergen kommune	Bergen kommune	Knutepunkt Møllaren	600 000
Bodø kommune	Bodø kommune avd for oppvekst og kultur	Møteplass Bratten	600 000
Drammen kommune	Drammens ballklubb	Drammens Ballklubb nærmiljøsatsning innen E-Sport	400 000
Gjøvik kommune	Hunndalsforum	HAFU- Hunndalen aktivitetsklubb for ungdom	600 000
Halden kommune	Estra giverglede Halden	AKTIV MØTEPLASS I HALDEN.	660 000
Haugesund kommune	Norges KFUK-KFUM	Forandringshuset Haugesund	500 000
Kristiansand kommune	Kristiansand kommune	Voie grendehus	500 000
Larvik kommune	Larvik barne- og ungdomsteater	Teateret som møteplass	500 000
Moss kommune	Moss kommune	Etter skoletid på Bytårnet	400 000
Oslo kommune	Oslo kommune kulturetaten	Deichmanske bibliotek Oppsal som møteplass for ungdom	400 000
Oslo kommune	Antirasistisk Senter	Ungdommens Medie- og Litteraturhus	600 000
Oslo kommune Bydel Gamle Oslo	Oslo kommune Bydel Gamle Oslo	Ungdomskafé på Tøyen	600 000
Oslo kommune Bydel 10 Grorud	Stedda Rødtvet Fritidsklubb	Jeg bryr meg, gjør du det ?	400 000
Oslo kommune Bydel 15 Søndre Nordstrand	Oslo kommune kulturetaten	Etter skoletid	600 000
Porsgrunn kommune	Telemark Røde Kors	Henrys Hus	400 000
Sandefjord kommune	Frilynt Norge	Napern1916 - åpen møteplass for uorganisert ungdom	520 000
Sandnes kommune	Sandnes kommune	ChillOut	425 000

Sarpsborg kommune	Sarpsborg kommune	Kulturskolen for alle	500 000
Trondheim kommune	Vitensenteret	Trigger makerspace. Møteplass, skaperglede og mestring	500 000
Innvilget i 2016			
Arendal	Arendal kommune - helse og levekår	BYSMS - samhold, mestring, styrke	600 000
Bergen	Bergen Røde Kors	Åpen møteplass for ungdom	600 000
Bydel Gamle Oslo	Norges KFUK-KFUM	Forandringshuset Grønland	600 000
Bydel Grorud	Aktivitetsetheten i Bydel Grorud	Campus Grorud kompetansesenter	450 000
Bydel Grünerløkka	Sinsen kulturhus	Åpent hus	600 000
Bydel Sagene	Bydel Sagene	Møteplassen Søndre Åsen	400 000
Bydel Søndre Nordstrand	Bjørndal Frivilligsentral	Bjørndal juniorklubb	600 000
Halden	Stiftelsen Kirkens Bymisjon Østfold	Møteplassen, Aktivitets- og integreringsarena for barn og ungdom i Halden	600 000
Hamar	Stiftelsen Utafor Innafor	Briskeby Fritidssentral	400 000
Haugesund	Skåredalen Kultursenter	Åpen, inkluderende og sosial aktivtetsarena for barn og unge	500 000
Oslo kommune sentralt	WildX	Friluftsklubben H15	500 000
Sandnes	Jærmuseet - Vitenfabrikken	Makerspace	500 000
Sarpsborg	Team barn og unge	Ungdommens kulturhus i Sarpsborg	700 000
Tromsø	Tromsø kommune, Kultur og idrett, Fritid	Møteplassen	500 000
Trondheim	Kulturenheten, Trondheim kommune	Kulturtribunen	600 000
Trondheim	Thora Storm Videregående skole	Thora Storm Møteplass	600 000
Tønsberg	Tønsberg og Nøtterøy bibliotek	Prosjekt Mimir	400 000
Ålesund	Fjord Service ved Jan Hogne Christiansen	Kulturhuset Dragen	400 000
Innvilget i 2015			
Bergen	Fana og Ytrebygda kulturkontor	"Åpen møteplass"	400 000

Bergen	MO-LA stiftelsen	"Meningsfull oppvekst i Laksevåg"	425 000
Bydel Alna	Stiftelsen Alna Ridesenter	"Åpen stall"	600 000
Bydel Alna	Bydel Alna v/Ellingsrud fritidsklubb	"Ellingsrud fritidsklubb"	400 000
Bydel Bjerke	Veitvet Kultur- og nærmiljøsender	"Veitvet Kultur- og nærmiljøsender"	600 000
Bydel Gamle Oslo	Bydel Gamle Oslo	"FRIGO ruller på Jordal"	600 000
Bydel Stovner	Oppvekstavdelingen, Seksjon fritid	"Møteplass Stovner"	400 000
Drammen	Drammen kommune	"Ungdomshuset G60"	600 000
Drammen	Mangfoldhuset Drammen	"Ungdomshus for barn og ungdom"	550 000
Fredrikstad	Fredrikstad Idrettsråd	"Samarbeidstiltak Idrett-skole"	400 000
Gjøvik	Gjøvik Brettklubb	"Gjøvik Brettklubb"	400 000
Halden	Parabel Film AS	"Studio S16"	500 000
Hamar	Foreningen Spor	"VI!"	500 000
Haugesund	Kirkens Bymisjon Haugalandet, Stiftelsen Kirkens bymisjon Rogaland	"Kammeret"	600 000
Kristiansand	Blå Kors Kristiansand	"Kulturhaven"	450 000
Kristiansand	Kristiansand folkebibliotek	"Library 4U! Ungdommens møteplass -ute og inne"	400 000
Oslo kommune sentralt	Bydel Nordre Aker	"Ungdommens ungdomskafé på Trikkehallen ungdomshus"	450 000
Oslo kommune sentralt	Bydel Østensjø	"Klatrevegg og aktiviteter på Bøler Fritidsklubb"	400 000
Sarpsborg	Alvimhaugen barneskole	"Verdensspeilet"	450 000
Tromsø	Nordnorsk vitensenter	"SKILLS-kreativt verksted, med fokus på realfag, teknologi og design"	400 000
Trondheim	Byåsen menighet	"Shelter ungdomskafè"	400 000
Trondheim	Stiftelsen Voll gård v/Strinda frivilligsentral	OpplevelsesVoll 10-16	500 000
Tønsberg	Tønsberg kommune,	"Knarresmed"	600 000

	Barn og Unge, Ungdomskontoret		
Ålesund	Ålesund kommune ved aktivitetshusene	"Prosjekt arena og aktivitet -band og samspill"	400 000

Tilskudd til systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn 2017 (846/62)

Ordningen reguleres av Bufdirs rundskriv 19/2017.

Nøkkeltall 2016

- Bevilgning: 24 mill. kr.
- Søknadssum: 59,9 mill. kr.
- Tildelt 2017: 24,05 mill. kr.
- Bufdir mottok 86 søknader – 34 ble innvilget
- Ingen klager

Prioriteringer

Direktoratet har prioritert søknader som viser god forståelse for formålet med ordningen og som har en klar og faglig god plan for gjennomføring av prosjektet. I tillegg har kommuner som mottok tilskudd fra Bufdir til modellutvikling i 2015 og 2016 fått tildelt tilskudd til implementering av modellen og til å avhjelpe svakheter ved kommunens arbeid med målgruppen.

Søknader som er lite gjennomarbeidet, viser svak forståelse for formålet med ordningen eller gjelder finansiering av andre typer prosjekter er ikke blitt prioritert.

Vurderinger av årets søknader

En stor andel av kommunene som mottok tilskudd til modellutvikling i 2015/2016 søkte i 2017 om tilskudd til implementering av modellen/avhjelpe svakheter ved kommunens arbeid med målgruppen. Søknadene var i stor del av god kvalitet, hvilket medførte at de fleste søknadene i denne kategorien ble innvilget.

Bufdir erfarer at det er svært ujevn kvalitet på søknadene fra kommuner som ikke tidligere har mottatt tilskudd til modellutvikling, og det er dessverre mange kommuner som i liten grad setter seg inn i formålet med ordningen eller regelverket for ordningen før de søker. Det er imidlertid også et antall kommuner som viser god forståelse for formålet med ordningen, og som har gjort et godt stykke arbeid med utforming av prosjektplan og søknad om tilskudd. Direktoratet har lagt vekt på tett og god oppfølging av kommunene.

Måloppnåelse – BØS 6.3.6

Bufdir har ikke sikker kunnskap om måloppnåelse for ordningen, da ordningen ikke er effektevaluert. Kommunene har i liten grad brukt 0-punktsmålinger eller indikatorer som kan måle endring og effekt, og de ferdigstilte modellene har kun vært i bruk i kort tid og kommunene jobber nå med å implementere modellene og gi ansatte opplæring i disse. En vurdering av effekt forutsetter at modellene er implementert og virksomme over tid, og at resultater måles opp mot kommunenes utgangspunkt.

Bufdir vurderer likevel at tilskuddsordningen bidrar til å styrke kommunenes generelle fokus på målgruppen for ordningen, og at dette i seg selv er en viktig effekt av tilskuddsordningen.

Direktoratets erfaring med tilskuddsordningen er basert på søknadsbehandling for årene 2015 – 2017 og rapportering fra kommunene som mottok tilskudd i 2015. I rapporteringen viser kommunene til at tilskuddsordningen har bidratt positivt til arbeid med målgruppen. Mange kommuner oppgir at tilskuddsordningen har bidratt til å systematisere og kvalitetssikre arbeidet med utsatte barn. Gjennom modellutviklingen har kommunene fått oversikt over rutiner og verktøy som brukes i tjenestene, og mange kommuner har gjort en «ryddejobb», der praksis og metoder i arbeidet med utsatte barn evalueres. Flere kommuner har gjennomført felles kompetanseheving, og opplever at dette har vært nyttig og viktig for å

øke samhandlingskompetansen. En rekke kommuner har også videreutviklet eller etablert tverrfaglige møteplasser for å styrke samhandlingen. I kommuner der øverste ledelse har vært engasjert i prosjektet har dette bidratt til bedre måloppnåelse og forankring av planer for videreføring. Modellarbeidet har også bidratt til å avdekke behov og mangler i kommunens eksisterende arbeid. Mange kommuner har beskrevet at tilskuddsordninger er viktige verktøy for utviklingsarbeid.

Direktoratet antar for øvrig at hovedfunnene fra Modellkommuneforsøket også er gjeldende for tilskuddsordningen. Modellkommuneforsøket ble følgeevaluert av Deloitte, og sluttrapporten viste at gode kommunale modeller bidrar til mer systematisk og kunnskapsbasert identifikasjon og oppfølging av barn av psykisk syke og barn av foreldre som misbruker rusmidler. Punktvis fremstod følgende som viktige resultater fra Modellkommuneforsøket:

- Kommunene fikk økt kompetanse og tverretattlig forståelse.
- Kommunene erfarte at de ble bedre i stand til å fange opp barn i målgruppen.
- Kommunene fikk en bedre forankring av arbeidet rettet mot målgruppen i kommunens ledelse.
- Kommunene har styrket sin samhandling.
- Kommunene har fått mer systematikk i arbeidet overfor målgruppene.
- Kommunene har utviklet og innført bedre og mer virkningsfulle tiltak.
- Kommunene har lyktes med å utvikle helhetlige modeller.

Tildelinger i 2017

Kommune	Navn på tiltaket	Tilskudd i 2017
Kristiansand kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	1000000
Oslo kommune	Implementering av modell – 1 år	500000
Ibestad kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	1000000
Tinn kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	640000
Lillehammer kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	1000000
Klepp kommune	Implementering av modell – 1 år	500000
Marker kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	1000000
Kvinnherad kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	1000000
Sola kommune	Implementering av modell – 1 år	500000
Luster kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	1000000
Nittedal kommune	Implementering av modell – 1 år	500000
Brønnøy kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	1000000
Sørreisa kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	1000000
Halden kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	1000000
Fitjar kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	500000
Audnedal kommune	Implementering av modell – 1 år	500000
Melhus kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	1000000
Sveio	Utvikling og implementering av modell – 2 år	500000
Ørskog kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	1000000
Trøgstad kommune	Implementering av modell – 1 år	500000
Hemsedal kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	500000
Fusa kommune	Implementering av modell – 1 år	360000
Molde kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	1000000
Horten kommune	Implementering av modell – 1 år	500000
Re kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	1000000
Voss kommune	Implementering av modell – 1 år	500000
Agdenes kommune	Implementering av modell – 1 år	150000
Ål kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	500000
Kongsberg kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	500000
Suldal kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	1000000
Svelvik kommune	Implementering av modell – 1 år	500000
Iveland kommune	Implementering av modell – 1 år	500000
Hå kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	1000000
Odda kommune	Utvikling og implementering av modell – 2 år	400000

Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom - 2017 (846/61)

Ordningen reguleres av Bufdirs rundskriv 01/2017.

Nøkkeltall 2017

- Bevilgning: 219 412 000 kroner
- Total søknadssum: 389 969 421 kroner (inkludert øremerkede og avviste søknader)
- 933 søknader
- Totalt antall søknader fra offentlige instanser: 421
- Søknader fra frivillige organisasjoner gjennom kommunen: 393
- Søknader fra frivillige organisasjoners sentralledd (direktesøknader): 74
- Søknader fra private aktører: 45
- Innvilget helt eller delvis: 544 søknader
- Avslag: 378 søknader avslått etter realitetsbehandling, 10 søknader avvist grunnet fristoversittelse
- Kommuner som bekreftet at de ville oppfylle vilkårene for ordningen (bekreftelsesskjema): 232
- Kommuner det kom inn søknader fra: 204
- 9 klager fikk helt eller delvis medhold av direktoratet, ingen ble avvist
- 7 klager ble oversendt departementet for endelig behandling. Det ble gitt medhold i 3 av klagenes, mens i de resterende 4 ble Bufdirs vedtak stadfestet.

Tildelinger 2017

Bufdir viser her til oversikten over tildelinger som ble sendt til BLD etter tildeling av RNB-midler for nøkkeltall og oversikt over innvilgede tiltak, fordi oversikten er for omfangsrik til å ta med her.

Prioriteringer

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets hovedprioriteringer i 2017 var:

- søknader fra kommuner og bydeler med store levekårsproblemer
- tiltak som skjer i et samarbeid mellom frivillig sektor og forebyggende tjenester
- tiltak som fremmer integrering av barn og ungdom med innvandrerbakgrunn
- tiltak som retter seg mot barn og ungdom som vokser opp med foreldre med rusproblemer/psykiske vansker

Vurdering av årets søknader

Også i 2017 var det en oppgang i antall søknader gjennom ordningen. Direktoratet ser en liten bedring i kvaliteten på søknadene, antakelig på bakgrunn av bedre søknadsskjemaer med mer utfyllende hjelpetekster og mer spissede spørsmål. Dette henger sammen med at søknadsskjema i 2017 implementert i Bufdirs nye søknadsportal for tilskudd (Insights grants), der direktoratet i større grad kan tilpasse og utvikle skjemaene selv. Total søknadssum viser at det var en oversøkning på ordningen, men det viktig å presisere at dette ikke er ensbetydende med at bevilgningen var for lav. Bufdir har avslått søknader primært på grunn av for lav kvalitet, ikke på grunn av begrensede midler/oversøkning. Ekstra midler tildelt gjennom RNB gikk til å styrke gode, allerede innvilgete søknader og ikke til søknader med vedtak om avslag i første tildeling. Vi vurderer at det først og fremst er jevnt høyere kvalitet på søknadene som vil kunne bidra til høyere måloppnåelse på ordningen.

Mange av søknadene gir gode beskrivelser av aktiviteten, har tydelig fokus på målgruppen og godt tverrfaglig samarbeid. Flere av kommunene viser også til konkrete handlingsplaner for å bekjempe barnefattigdom og ser ut til å ha utviklet samarbeid overfor målgruppen på tvers av tjenester og mellom det frivillige og det offentlige. Samtidig er det fortsatt mange søknader som er svakere, slik at det er vanskelig å se konkret hva som skal gjennomføres

og uklart hvordan målgruppen skal rekrutteres til tiltaket. Bufdir vil fortsette arbeidet med å tydeliggjøre definisjoner og kriterier i rundskriv, veileder og søknadsskjema for 2018. I tillegg vurderer vi fortløpende om det bør gjøres mindre justeringer i søknadsskjemaet basert på erfaringene fra saksbehandlingen i det nye systemet.

Det er stor variasjon i hva slags tiltak som har mottatt støtte. Noen rekrutterer bredt og gir et kortvarig aktivitetstilbud, mens andre er mer målrettede og legger større vekt på oppfølging av et mindre antall brukere over tid. Svært mange tiltak har aktivitet i løpet av sommerferien – 406 av de innvilgede tiltakene skriver at de har tilbud i sommerferien. Dette kan tolkes som at det er et stort behov for kompenserende tiltak i løpet av sommerhalvåret.

Det ble gjort endringer knyttet til søknader om idrettsaktiviteter i regelverket i 2017. Tiltak som "primært har deltakelse i ordinære idrettsaktiviteter som målsetting" er ikke lenger utelukket fra tilskuddsordningen. Tiltak som skal dekke medlemsavgifter prioriteres ikke i ordningen, men det er åpnet for å støtte tiltak som skal inkludere barn og unge i fattige familier i idrett. Både inkluderende aktiviteter som bidrar til rekruttering av målgruppen, og samarbeidsprosjekter for å redusere utgifter til reiser og utstyr i klubber og lag, kan motta støtte.

Trolig som et resultat av dette er overføringene til idretten gjennom ordningen økt med om lag 4 millioner kroner sammenlignet med 2016 og utgjør nå 9 911 835 millioner kroner fordelt på 44 tiltak. Samtidig mottar direktoratet mange søknader fra idrettslag om nettopp å dekke medlemsavgifter, og vi ser at mange av søknadene fra lokale idrettslag ikke oppfyller prioriteringene i regelverket og gir svake beskrivelser av tiltaket. Innvilgelsesprosenten ligger derfor noe lavere for søknader fra idrettslag enn for den totale søknadsmassen.

Det kom inn et høyere antall søknader fra frivillige organisasjoner enn fra kommuner, og et mindre antall fra private aktører. Innvilgelsesandelen for de kommunale (70 %) var også i år høyere enn for de frivillige (51 %) og private aktørene (24 %). Andel av søknadssum som ble innvilget var imidlertid litt høyere for de frivillige aktørene (61 %) enn for kommunale (54 %) og private (22 %). Antall frivillige organisasjoner som har søkt direkte til Bufdir i stedet for gjennom en kommune økte ytterligere i 2017, noe vi ser som tidsbesparende både for søkere, kommuner og Bufdir. Vi mener likevel fortsatt at det er hensiktsmessig å begrense adgangen til å søke direkte til organisasjoner med et sentralledd, da den kommunale forankringen anses som en betydelig styrke ved tilskuddsordningen.

Over halvparten (61 %) av de samlede tildelte midlene går til frivillige organisasjoner. Antall søknader fra frivillige organisasjoner (både søknader gjennom kommunen og direktesøknader) er 467, antall innvilget er 239 og innvilget sum er 125 786 815 millioner kroner. Dette inkluderer også organisasjonene som er øremerket. Frivilligheten kan dermed sies å få god uttelling i ordningen og bidrar på ulike måter til å redusere konsekvensene av barnefattigdom. Antall søknader fra kommunale/offentlige tjenester er 421, antall innvilget er 294 og innvilget sum er 89 325 185 millioner kroner.

Bufdir har prioritert søknader i tråd med prioriteringene i rundskriv 01/2017, og innvilgelsesprosenten er følgelig noe høyere for søknader som møtte disse. Det var også i år en betydelig oversøking, noe som bidrar til å gjøre det noe enklere å prioritere de gode søknadene fremfor søknader av dårlig kvalitet eller med svak forankring i kommunen. Mange kommuner leverer gode vurderinger av søknadene fra sin kommune, og dette er nyttig i direktoratets saksbehandling. Vi ser imidlertid også at en del kun leverer en prioritert liste over tiltakene, eller en svært kortfattet begrunnelse for prioriteringen, som gjør det vanskeligere å vurdere hvorfor noen tiltak er viktigere enn andre i kommunen.

Når det gjelder den geografiske fordelingen av søknader ser vi fortsatt at bykommunene som er utvalgt i tilskuddsordningen Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn generelt sender inn flere og bedre søknader enn de mindre kommunene. Arbeidet som gjøres i kommunene med å vurdere søknader er også generelt bedre i bykommunene. Dette kan skyldes at

forekomsten av barnefattigdom er høyere i større byer, og at det derfor jobbes mer målrettet med problematikken der. I tillegg har bykommunene allerede etablert kontaktpersoner i forbindelse med den andre tilskuddsordningen, samt mer erfaring fra tidligere søknader og nettverksmøter med både BLD og Bufdir.

Oslo kommune mottar 51 956 644 millioner kroner til 99 tiltak. I Oslo er det åtte prioriterte bydeler som kan søke direkte til Bufdir, samtidig som andre bydeler og byomfattende frivillige og private aktører kan søke gjennom Oslo kommune sentralt. Dette gjør at det blir et høyere antall søknader fra Oslo enn fra andre kommuner. Oslo kommune har et høyt antall barn som lever i familier med vedvarende lavinntekt. Arbeidet med målgruppen har kommet relativt langt i Oslo og kvaliteten på søknader er noe bedre enn i andre bykommuner.

Bufdir har arbeidet for å få flere kommuner til å bekrefte sin deltakelse og forpliktet seg til å kunngjøre utlysningen. Dette for å gjøre ordningen bedre kjent over hele landet. Samtlige fylker er representert i tilskuddsordningen for 2017 og Nord-Norge er bedre representert i ordningen enn tidligere. Totalt antall kommuner som bekreftet sin deltakelse økte fra 179 i fjor til 232 i år. Finnmark er representert i tilskuddsordningen med 11 søknader mot 3 i 2016. Det har også kommet flere søknader fra Møre og Romsdal (økt fra 11 i 2016 til 20 i 2017) og Sogn og Fjordane (økt fra 8 i 2016 til 18 i 2017). Informasjonsarbeidet ser derfor ut til fortsatt å gi resultater. Bufdir vil fortsette å sende informasjon om tilskuddsordningen til alle landets kommuner ved utlysningen for 2018.

Fritidserklæringen

Om lag 120 innvilgede tiltak som støtter opp under fritidserklæringen (sum 38,4 millioner kroner). Mange kommuner, idrettslag og frivillige organisasjoner arbeider allerede godt med å inkludere barn og ungdom i sine tilbud. Alle disse tiltakene støtter opp under regjeringens Fritidserklæring ved at de tilbyr organisert aktivitet til målgruppen eller bidrar til at barn og ungdom kan delta jevnlig i organisert aktivitet. Aktivitetene kan være for eksempel ulike kurs- og gruppetilbud (teater, dans, musikk m.m.) og åpen hall i helgene med organisert tilbud. Tiltakene inneholder faste, ukentlige organiserte aktiviteter for målgruppen. Andre tiltak bidrar til å senke terskelen for deltakelse, som for eksempel utlånssentraler hvor barn og ungdom kan låne utstyr for å kunne delta i organisert aktivitet.

Knutepunktsfunksjon i kommunene

I 2017 måtte kommunene bekrefte at de har opprettet en knutepunktsfunksjon og beskrive denne i et elektronisk egenerklæringsskjema til Bufdir i forbindelse med kunngjøring av tilskuddsordningen. I vurderingene vi har gjort av disse beskrivelsene har vi særlig lagt vekt på at det konkret fremgår hvordan kommunen, gjennom en god organisering og strukturert arbeid, skal ivareta knutepunktsfunksjonen. Det betyr i hovedsak at det må kunne identifiseres hvem som har ansvaret for å ivareta rollen og sørge for god oversikt og informasjon om tiltak i kommunen. Eksempler på dette er en etat, instans, person, råd, forum, utvalg e.l. Det bør også fremgå at det er tenkt relativt bredt når det gjelder arbeidet med å nå ut til målgruppen. Det er positivt dersom det også er beskrevet hvorfor akkurat valgte organisering/struktur er egnet for å ivareta kommunens knutepunktsfunksjon.

Det var stor variasjon i hva slags beskrivelser som ble gitt og kvaliteten på disse. Mange kommuner hadde funnet gode måter å organisere funksjonen på og kunne vise til en tydelig struktur, mens andre viste kort til enkeltpersoner med ansvaret for å koordinere arbeidet i kommunen. Noen misforstod og forvekslet for eksempel knutepunktsfunksjonen med kontaktpersonen for ordningen i kommunen. Det krevde en del oppfølging fra direktoratet for å få alle beskrivelsene tilstrekkelige gode. Så langt har vi imidlertid ikke ønsket å stille for strenge krav til knutepunktsfunksjonene eller å be om at det rapporteres spesielt på disse. Det har vært opp til kommunene selv å finne en løsning på å ivareta denne funksjonen slik den er beskrevet i strategien. Hvorvidt Bufdir skal høyne kravene til beskrivelse av funksjonen og be om at kommunene rapporterer på hvordan den har fungert er noe vi må vurdere. Behovet for

kunnskap knyttet til knutepunktfunksjonen må stadig veies opp mot merarbeid/belastning vi legger på kommunen.

Buudir vil imidlertid legge inn informasjon om både fritidserklæringen og knutepunktfunksjonen i egenerklæringsskjemaet som skal fylles ut for 2018. Dette kommer da i tillegg til informasjon på ordningens nettside og e-post ifm. utlysning.

Utfordringer med ordningen eller regelverk

Det er fremdeles flere utfordringer knyttet til forvaltningen av dagens regelverk. Fordi FAFO jobber med en grundig evaluering av tilskuddsordningen, har imidlertid direktoratet ikke foreslått større endringer i regelverket for 2018. Direktoratet vil komme tilbake med anbefalinger i etterkant av evalueringen.

Måloppnåelse – jf. BØS 6.3.6

Et bredt spekter av ulike tiltak støttes gjennom ordningen. I regelverket er det spesifisert at man kan søke om tiltak som

- bidrar til at barn og ungdom berørt av fattigdomsproblemer og deres familier kan delta i kultur- og fritidsaktiviteter
- bidrar til at barn og ungdom berørt av fattigdomsproblemer og deres familier kan delta i ferieaktiviteter
- bidrar til deltakelse for barn og ungdom berørt av fattigdomsproblemer på alternative mestringsarenaer

I praksis er kategoriene ofte overlappende og det er ikke uvanlig at samme søknad både omfatter ferie- og fritidstilbud og alternative mestringsarenaer.

Når vi vurderer effekt av tiltak innenfor de ulike kategoriene er vi først og fremst interessert i hvordan tiltak bidrar til tilskuddsordningens primære målsetting – å redusere/dempe konsekvensene av barnefattigdom.

Tilskudd til kultur- og fritidsaktiviteter

Lavterskeltilbudene rekrutterer bredt og skal være attraktive for barn og ungdom både i og utenfor målgruppen. Buudir legger særlig vekt på at de bør ha en god plan for å spre informasjon til målgruppen og rekruttere de som har størst behov i tillegg til øvrige deltakere. Likevel vet vi lite om hvor godt de faktisk treffer i etterkant basert på rapportgjennomgang, fordi det sjelden føres statistikk over hvilke brukere som faktisk er i målgruppen. Det begrunnes ofte med at det virker stigmatiserende å samle inn opplysninger om dette. Dette er i tråd med hva Fafo fant i sin evaluering av fattigdomstiltakene i storbyordningen fra 2010. Målgruppen benyttet tiltakene, men det er usikkerhet knyttet til om de når alle. Det anbefales en tettere oppfølging og målretting. Dette er fulgt opp i rundskrivet som regulerer ordningen, ved at kommunene nå skal ha en knutepunktfunksjon som blant annet skal bidra til mer oppsøkende arbeid overfor målgruppene.

Budirs rapportgjennomgang tyder på stor variasjon i hvor gode tilskuddsmottakerne er til å etablere samarbeid med relevante instanser for å sikre at tilbudene benyttes av målgruppen. For å øke sannsynligheten for måloppnåelse prioriterer direktoratet derfor søknader der strukturerte samarbeid allerede er igangsatt/planlagt på søknadstidspunktet.

Tilbakemeldinger fra kommunene tyder på at lavterskeltilbud for alle eller tiltak som reduserer økonomiske barrierer for deltakelse på eksisterende sosiale arenaer er den foretrukne løsningen. Ulempen er at vi vet mindre om i hvilken grad lavterskeltilbudene treffer de som trenger det aller mest, og at bruken av fattigdomsmidlene kan være mindre målrettet når den brukes til universelle tiltak. Inkluderingsarbeid krever imidlertid at tiltak er attraktive

for jevnaldrende som ikke sliter sosialt eller økonomisk. Tiltakene skal også bidra til et godt og trygt miljø. Bygger en smale tiltak kun for sosialt og vanskeligstilte, vil det bidra til uønskede effekter i lokalmiljøet og til unødig stigmatisering av gruppen som skal hjelpes.

De målrettede tiltakene kan anses som vellykkede hvis de når barn som ellers ikke ville hatt økonomiske forutsetninger for å delta uten å være stigmatiserende. Bufdirs rapportgjennomgang tyder på at disse tiltakene generelt er relativt greie å gjennomføre og treffer godt, men at de er avhengige av et godt system for å identifisere de som skal dra nytte av det og sørge for at tiltakene ikke erstatter rettighetsbaserte ytelser gjennom f.eks. NAV.

Det er også enkelte rapporter om at aktivitetskort/opplevelseskort blir en tydelig markør på lavstatus/fattigdom, og systemet for fordeling av kortene og hvorvidt de er en del av en generell ordning virker å være avgjørende for suksessen.

Det har vært en nedgang i søknader om tiltak som utelukkende er åpne for barn og unge i lavinntektsfamilier, i takt med økende bevissthet både blant søkere og i forvaltningen om å unngå stigmatiserende tiltak og «fattigdomsklubber». Det finnes imidlertid noen tiltak som både er åpne og målrettede: åpne fritidstilbud som er geografisk plassert i spesielt utsatte områder der en stor andel av beboerne lever i vedvarende lavinntekt (f.eks. med høy tetthet av kommunale boliger). Tiltakene vurderes ofte å gi god effekt fordi de treffer mange, samtidig som de rekrutterer bredt innenfor området og ikke virker stigmatiserende. Det er imidlertid begrenset hvor mange av den totale målgruppen som kan nås gjennom slike tiltak, fordi det i store deler av landet kreves mer målrettet rekruttering for å nå mange i målgruppen.

Tilskudd til ferieaktiviteter

Bufdirs erfaringer fra søknads- og rapportbehandling tyder på at ferietiltak ofte får gode tilbakemeldinger fra deltakerne og lykkes med å gi barn i lavinntektsfamilier opplevelser i feriene som de ellers ikke ville fått, enten sammen med egne familier eller med andre barn. Det mest avgjørende for hvorvidt tiltakene lykkes, virker å være rekrutteringen.

Familietilbudene er ofte gode på rekruttering og samarbeid med kommunale tjenester, velger familiene basert på faste kriterier (f.eks. gjennom henvisning fra NAV som kjenner den økonomiske situasjonen i familien) og retter seg ofte bare mot barnefamilier med lav inntekt. Vi ser også at mange fokuserer på integrering av innvandrerfamilier ved å gi dem innføring i norsk friluftsliv og legge til rette for at de kan knytte kontakter med andre deltakere.

Tilbudene som bare retter seg mot barn har som regel åpen påmelding, men med prioritering av barn i målgruppen. Kvaliteten på rekruttering er mer varierende for disse tiltakene, og på samme måte som med fritidstilbudene vet vi mindre om i hvilken grad de når de som trenger det mest. Tiltakene som har innledet strukturerte samarbeid med kommunale tjenester, frivillige organisasjoner og andre aktører som er i kontakt med målgruppen, lykkes oftere med tilbudene. Fordelen med slike tilbud er at de ikke virker stigmatiserende og gir det samme tilbudet til barn i lavinntektsfamilier som til andre.

Tilskudd til alternative mestningsarenaer

Enkelte tiltak innebærer tett oppfølging over lang tid av et lite antall i målgruppen, mens andre gir et mer kortvarig tilbud til et stort antall brukere. Antallet barn som nås må derfor veies opp mot den forventede effekten for den enkelte. Tiltak som innebærer jobbtrening når ofte et relativt lite antall og har høyt kostnadsnivå per deltaker (lønn). Tiltak i denne

kategorien har i snitt om lag dobbelt så høyt kostnadsnivå pr. deltaker enn fritidstiltakene sett samlet. Direktoratet stiller høyere krav til målrettet rekruttering av deltakerne og beskrivelse av forventede effekter.

Målsettingene med denne typen tiltak er oftere relatert til de mer langsiktige effektene. Flere studier har vist at barn som vokser opp i familier som mottar sosialhjelp eller oppfyller andre indikatorer på fattigdom, er mer utsatt for selv å havne i samme situasjon som voksne.

Som kjent er det vanskelig å gi anslag på effekt av langsiktig forebyggende arbeid. Det er likevel godt etablert at forebyggende tiltak som lykkes kan være svært lønnsomme for samfunnet, selv når man bare lykkes med å forhindre frafall og utenforskap for et lite antall. Blant annet har Vista Analyse sett på den samfunnsøkonomiske gevinsten av å unngå at ungdom ender utenfor arbeidslivet, i rapporten «Samfunnsøkonomiske konsekvenser av marginalisering blant ungdom». De slår fast at selv små endringer som gjør at ungdommer unngår uføretrygd, men går litt inn og ut av arbeidslivet, kan gi betydelige gevinster for samfunnet, i tillegg til gevinster for den enkelte ungdom og hans eller hennes familie.

Erfaringer fra gjennomgang av søknader og sluttrapporter tyder på at denne type tiltak ofte er mer målrettet enn andre tiltak, har gode rutiner for samarbeid og treffer målgruppen godt. Enkelte tiltak fører oversikt over hvor mange som kommer i fast jobb etter at tiltaket er fullført, hvor mange som slutter underveis osv., men det er vanskelig å trekke noe generelt om effekter av tiltakene ut fra dette.

Kommunenes politiske og administrative vurdering og prioritering

Kommunene som vil søke selv eller åpne for søknader fra andre aktører i kommunen, må forplikte seg til å foreta en politisk og administrativ vurdering av alle innkomne søknader, oppnevne en kontaktperson og sørge for at kommunen ivaretar en knutepunktfunksjon som beskrevet i regelverket.

Både i Fafo-evalueringen av fattigdomstiltakene i storbymiddelordningen og flere tidligere studier, pekes det på at politisk forankring ofte fører til større bevissthet rundt problemstillingene og fører til mer forutsigbarhet i arbeidet. I spørreundersøkelsen blant kontaktpersonene i kommunene, mente en klar majoritet at barnefattigdom er et tema på den kommunalpolitiske dagsordenen. Videre viste funnene i evalueringen at svært mange kommunale og frivillige aktører deltar i driften av tiltak i tilskuddsordningen, og tre av fire kommuner opplever at tilskuddsordningen har bidratt i ganske eller svært stor grad til å øke kommunens bevissthet og kompetanse.

Bufdir vurderer det som svært sannsynlig at kravene til kommunene bidrar til mer kunnskap om barnefattigdom lokalt, og at de tallrike oppslagene i lokalmedia i forbindelse med tildeling også fører til mer oppmerksomhet rundt problemstillingen. Direktoratet har også fått tilbakemeldinger fra flere frivillige organisasjoner om at kravet til knutepunktfunksjon bidrar til å gjøre det enklere å samarbeide på tvers av sektorene.

Oppsummering

Helhetsvurderingen av tilskuddsordningen er at tiltakene som har mottatt støtte i stor grad bidrar til å oppfylle den overordnede målsettingen om å redusere konsekvensene av barnefattigdom. I tillegg bidrar tilskuddsordningen til å styrke kommunenes generelle fokus på målgruppen, noe som i seg selv er en viktig effekt. Evalueringen av fattigdomstiltakene i Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn viste at tiltakene hadde ført til økt

oppmerksomhet om barnefattigdom i kommunene og konkluderte med at tilskudd har ført til tiltak som ellers ikke ville ha blitt etablert. Grunnelementene i den tilskuddsordningen har i det vesentlige blitt videreført i tilskuddsordningen mot barnefattigdom, og det er all grunn til å forvente at denne konklusjonen står seg godt.

Kunnskapsgrunnlaget for tilskuddsordningen vil bli vesentlig bedre når den pågående eksterne evalueringen som utføres av Fafo lanseres tidlig i 2018.

Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner – drift (872/70)

Ordningen reguleres av Bufdirs rundskriv nr. 04/2017.

Nøkkeltall 2017

- Totalt bevilgning på post (går til flere ordninger) var 197 834 000 kroner.
- Totalt vedtak (utbetalt tilskudd): 182 205 585 kr
  - Driftstilskudd organisasjoner: 153 490 585 kr
  - Driftstilskudd paraplyorganisasjoner: 16 025 000 kr
  - Driftstilskudd døvblindes organisasjoner: 3 640 000 kr
  - Driftstilskudd stiftelser: 9 050 000 kr
- Antall søkere totalt: 137 organisasjoner
  - 131 organisasjoner søkte om ordinært tilskudd
  - 6 organisasjoner søkte om særskilt tilskudd (to paraplyorg., to org. for døvblinde og to stiftelser)
- Antall innvilget totalt: 134 organisasjoner
  - 128 organisasjoner er tildelt ordinært tilskudd
  - 6 organisasjoner er tildelt særskilt tilskudd (to paraplyorg., to org. for døvblinde og to stiftelser)
- Annen søkerstatistikk:
  - 2 nye søker ble godkjent og innvilget sine søknader
  - 2 nye søkere ble ikke godkjent og fikk avslag på sine søknader
  - 1 organisasjon fikk sin søknad avvist
  - 2 organisasjoner ble nedlagt ila. året

Prioriteringer

Dette er en generell driftstilskuddordning uten særskilte prioriteringer. Ordningens mål tilsier at midlene må brukes til å jobbe mot diskriminering og for likestilling av personer med nedsatt funksjonsevne i samfunnet, samt legge til rette for medlemmenes deltakelse i organisasjonen, og for at organisasjonene kan drive interessepolitisk arbeid, likepersonsarbeid og gi service til egne medlemmer.

Vurdering av årets søknader

Det kom inn søknader fra alle organisasjonene som mottok ordinært tilskudd i 2016 i tillegg til 4 nye søkere. De syv organisasjonene som i 2016 fikk uttrappingstilskudd for siste gang søkte ikke på nytt for 2017. Av de nye søkerne ble to godkjent, dette var da hhv. Psoriasis- og eksemforbundet Ung og Norsk epilepsiforbunds ungdom. En av organisasjonene som fikk innvilget tilskudd, Norsk epilepsiforbunds ungdom, ble nedlagt ila. høsten. I tillegg ble Myalgisk Encefalopati Nettverket i Norge også nedlagt ila. høsten.

Norges migreneforbund fikk avvist sin søknad om tilskudd for 2017 ettersom organisasjonen ikke vedla nødvendig dokumentasjon fra tidligere år eller for grunnlagsåret 2015 (bl.a. regnskap og revisjonsberetning). Organisasjonen ble tidligere på året også satt under konkurs.

Buudir mottok kun en klage i saksbehandlingen for 2017 og denne gjaldt innplassering i gruppe for ekstrakostnader. Buudir avviste klagen da klager ikke hadde benyttet anledningen de hadde til å søke om endret gruppeplassering i søknaden men først gjorde dette i en klage i etterkant av vedtak om tilskudd. Organisasjonen klaget ikke på vedtaket om avvisning.

Erfaringer fra saksbehandlingen

I 2016 ble det foretatt justeringer i utmålingskriterier for ordningen (bl.a. ble kriteriene for likepersonersaktiviteter slått sammen og forenklet, samt at kriteriet for kontakttjeneste ble tatt ut). I 2017 ble derfor tilskuddet fordelt etter endrede utmålingskriter. Men ettersom overgangsreglene tilsier at ingen søker som mottok tilskudd i 2016 kunne gå ned eller opp mer enn 10% i 2017 ift. tilskuddet de mottok i 2016, har disse ikke hatt reell betydning og vil ikke få det før overgangsreglene utløper fra tilskuddsåret 2019. Det var et vesentlig lavere antall klager på ordningen i 2017, noe som nok kan forklares med at den nye ordningen nå har etablert seg. Videre har klagesakene fra tidligere avklart presedens, bl.a. for kriteriene for gruppeplassering, og det har vært innplassering i gruppe de fleste tidligere klagen har dreiet seg om.

Kriterier for å kunne søke ordningen

Denne ordningen er målrettet mot nasjonale organisasjoner for funksjonshemmede og deres pårørende. Kriteriene for å søke er hjemlet i tilskuddsregelverkets punkt 2 der et av hovedkravene er at man må ha minst 250 medlemmer fordelt på minst fem fylker.

Søknadsfrist

Søknadsfristen for tilskuddet i 2017 var 14.11.2016. Medlemstall mv. som utgjør grunnlaget for tilskudd baseres på tall fra året før man søker (grunnlagsåret). For tilskuddet i 2017 var grunnlagsåret dermed 2015.

Måloppnåelse - BØS 6.3.6

Rapporteringer og årsmeldinger fra tilskuddsmottakere gir et godt grunnlag for å legge til grunn at tilskuddet bidrar til organisasjonenes mulighet til å jobbe mot diskriminering og for likestilling av personer med nedsatt funksjonsevne i samfunnet, samt legge til rette for medlemmenes deltakelse i organisasjonen, og kan drive interessepolitisk arbeid, likepersonersarbeid og gi service til egne medlemmer.

Vedtaksoversikt for 2017

Samlet oversikt

Tilskuddstype	Tildeling
Driftstilskudd	153 490 585
Døvblindes organisasjoner	3 640 000
- FNDB	3 000 000
- LSHDB	640 000
Paraplyorganisasjoner	16 025 000
- FFO	14 975 000
- SAFO	1 050 000
Stiftelser	9 050 000
- Stiftelsen Klar Tale	7 600 000
- Stiftelsen SOR	1 450 000
Sum tildelinger	182 205 585

Tilskuddsfordeling (eksl. paraplyorg., døvblindes org. og stiftelser)

Organisasjon	Tildeling
ADHD Norge	2 546 150
Afasiforbundet i Norge	1 291 423
Alopeciaforeningen Norge	554 179
Aniridi Norge	391 726
Autismeforeningen i Norge	1 874 232
Barnekreftforeningen	1 555 934
BIPOLARFORENINGEN NORGE	508 501
Blodkreftforeningen	680 935
BLÆREKREFTFORENINGEN	373 713
Brystkreftforeningen	3 225 945
BURG Norge	630 085
CarciNor	522 854
Cerebral Parese-foreningen	2 530 365
Cri du chat-foreningen	317 683
DEBRA Norge	306 455
Den Norske PKU-forening	443 016
Diabetesforbundet	6 441 378
Dysleksi Norge	2 406 178
Endometrioseforeningen i Norge	449 946
FH Norge	621 320
Forbundet Tenner og Helse	468 464
Foreningen DiGeorge Syndrom	413 270
Foreningen for BARDET-BIEDL SYNDROM	463 075
Foreningen for blødere i Norge	449 089

Foreningen for Cornelia de Langes syndrom	203 966
Foreningen for el-overfølsomme	458 055
Foreningen for Fragilt X-syndrom	544 865
Foreningen for Galaktosemi	266 264
Foreningen for hjertesyke barn	1 019 532
Foreningen for Kroniske Smertepasienter	586 806
Foreningen for Marfan Syndrom og andre marfanlignende tilstander	877 089
Foreningen for Muskelsyke	1 799 805
Foreningen for Rubinstein Taybi Syndrom	354 952
Foreningen for Søvnsykdommer	537 618
Foreningen Rastløse Bein	378 925
Gynkreftforeningen	634 205
Hjernesvulstforeningen	585 151
HVITE ØRN NORGE	397 055
Hørselshemmedes Landsforbund	8 305 327
Iktoseforeningen i Norge	246 129
Klinefelterforeningen i Norge	437 717
Knappen foreningen	346 031
Kristent Arbeid Blant Blinde og svaksynte	585 138
Landsforbundet for Utviklingshemmede og Pårørende	838 490
Landsforeningen for hjerte- og lungesyke	8 912 648
Landsforeningen for Huntingtons sykdom	408 445
Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte	1 409 308
Landsforeningen for Prader-Willis syndrom	472 112
Landsforeningen mot fordøyelsessykdommer	1 325 775
Landsforeningen We Shall Overcome	371 186
Leppe/ganespalteforeningen i Norge	493 579
Leverforeningen	417 329
Lungekreftforeningen	422 505
Lymfekreftforeningen	712 333
Mental Helse Norge	2 408 291
Mental Helse Ungdom	320 656
MOMENTUM - foreningen for arm- og protesebrukere	700 213
Morbus Addison Forening	661 790
Multipel Sklerose Forbundet i Norge	3 223 085
Munn- og halskreftforeningen	710 926
Myalgisk Encefalopati Nettverket i Norge	649 219
Nakke og kjeveskaddes landsforening	367 760
Noonanforeningen	466 542
NORDIC HYPOPARA ORGANISATION	317 843
Norges Astma- og Allergiforbund	2 754 428
Norges Blindeforbund	6 264 684
Norges Blindeforbunds ungdom	315 614
Norges Døveforbund	2 585 301
Norges Fibromyalgi Forbund	2 269 318

Norges Handikapforbund	6 827 123
Norges Myalgisk Encefalopati Forening	1 364 103
Norges Parkinsonforbund	3 006 517
Norsk Craniofacial Forening	375 673
Norsk Cøliakiforening	2 570 432
Norsk Cøliakiforenings ungdom	542 750
Norsk Dysmeliforening	688 059
Norsk Dystoniforening	553 746
Norsk Epilepsiforbund	2 260 944
Norsk Epilepsiforbunds Ungdom	729 013
Norsk Forbund for Svaksynte	437 692
Norsk Forbund for Utviklingshemmede	4 253 519
Norsk Forening for Albinisme	296 979
Norsk Forening for Analatresi	371 409
Norsk forening for Angelmans Syndrom	395 699
Norsk Forening for Blæreexstrofi og Epispadi	369 223
Norsk Forening for Cystisk Fibrose	884 209
Norsk Forening for Ehlers Danlos Syndrom	473 104
Norsk Forening for Nevrofibromatose	1 080 659
Norsk Forening for Osteogenesis Imperfecta	840 174
Norsk forening for personer med urologiske sykdommer (NOFUS)	559 557
Norsk forening for Rett Syndrom	526 058
Norsk forening for slagrammede	870 746
Norsk Forening for Stomi- og Reservoaropererte (NORILCO)	1 980 002
Norsk Forening for Tuberøs Sklerose	410 880
Norsk Forening for Williams' Syndrom	505 769
Norsk Forening for Øsofagusatresi	319 398
Norsk Glaukomforening	594 008
Norsk Hemokromatoseforbund	448 505
Norsk Immunsviktforening	529 061
Norsk Interesseforening for Kortvokste	643 839
Norsk Interesseforening for Stamme	394 554
Norsk Lyme Borreliose-Forening	317 382
Norsk Lymfødemforening	986 625
Norsk Nettverk for Down Syndrom	628 443
Norsk OCD Forening, Ananke	449 691
Norsk Osteoporoseforbund	1 185 337
Norsk Porfyriforening	303 565
Norsk Proteinintoleranse Forening	588 491
Norsk Revmatikerforbund	7 651 650
Norsk Sarkoidose Forening	527 926
Norsk Spielmeyer-Vogt Forening	658 620
Norsk Tourette Forening	1 448 582
Oslerforeningen-Norge	311 839
Personskadeforbundet LTN	1 498 864

Prostatakreftforeningen	1 248 200
Psoriasis- og eksemforbundet	1 905 349
Psoriasis- og eksemforbundet Ung	163 247
Retinitis Pigmentosa Foreningen i Norge	684 580
Ryggforeningen i Norge	829 069
Ryggmargsbrokk- og Hydrocephalusforeningen	866 791
Rådgivning Om Spiseforstyrrelser	708 151
Sarkomer	408 120
Spiseforstyrrelsesforeningen	903 080
SPONDYLOARTRITTFORBUNDET NORGE	1 365 557
Stoffskifteforbundet	2 510 645
Turner Syndromforeningen Norge	357 634
Ung Kreft	586 867
Voksne med medfødt hjertefeil	462 950

Tilskudd til frivillige organisasjoner på familie- og likestillingsområdet – 2017 (aktivitet og drift - 871/70)

Ordningen reguleres av Bufdir rundskriv nr. 03/2017. Ordningen ble flyttet fra 846.70 til 871.70 i 2016.

Nøkkeltall 2017

- Bevilgning: 5 583 000 kroner
- Total søknadssum: 13 885 420 kroner
- 58 søknader: 21 søknader om drift, 37 søknader om aktivitet
- Innvilget: 18 søknader om drift, 15 søknader om aktivitet
- Tildelinger drift kr 3 170 000, prosjekt kr 2 413 000.
- Avslag: 2 søknader om drift, 21 søknader om aktivitet
- Avvist: 1 søknad om drift, 1 søknad om aktivitet
- Klager: 1 på aktivitet - Bufdirs vedtak i klagesaken er stadfestet av BLD.

Prioriteringer

Jf. regelverket for tilskuddsordningen er følgende tiltak prioriterte:

- Aktiviteter som bidrar til å styrke likestillingsarbeid for kvinner med minoritetsbakgrunn
- Aktiviteter som bidrar til å styrke likestillingsarbeid knyttet til menns roller
- Aktiviteter som bidrar til å motvirke kjønnsstradisjonelle utdanningsvalg

Vurdering av årets søknader

Av 15 støttede prosjekt i 2017 gjelder 10 likestillingsarbeid for kvinner med minoritetsbakgrunn. 4 gjelder likestillingsarbeid knyttet til menns roller. Vi har ikke mottatt søknader som gjelder å motvirke kjønnsstradisjonelle utdanningsvalg. Grunnet knappe midler til fordeling må mange søknader avslås, i år også til søknader innenfor ordningens prioriterte områder. 5 slike søknader ble avslått.

Trappesatsene for driftstilskudd er i snitt økt med ca. 3,1 %.

Utfordringer med ordningen eller regelverk

Andelen søkere som tildeles tilskudd etter regelverkets listede prioriteringer er 100 %. Det medfører at tradisjonelle formål i ordningen, som tiltak for å påvirke den generelle opinionen og/eller beslutningstakere i spørsmål om kjønn og likestilling må avslås med mindre målgruppen er minoritetskvinner. Det er høy oversøkning og gode tiltak avslås.

Måloppnåelse - jf. BØS 6.3.6

Organisasjoner som mottar driftstilskudd har ofte få andre inntektskilder enn nettopp tilskuddsmidlene. De opplyser selv at de er helt avhengig av støtten for å kunne opprettholde aktiviteten. Ordningens mål er å sikre drift, bidra til mangfold og skape høyere aktivitet blant frivillige organisasjoner som arbeider med familie- og likestillingspolitikk i Norge. Bufdir vurderer at ordningens mål med den delen som gjelder driftsstøtte er oppfylt i og med at alle organisasjoner som søker, og som har familie- og likestillingspolitisk arbeid som sin kjernevirksomhet, får driftstilskudd. Rapportering og årsrapporter støtter dette. Som det fremgår av tildelingen, er støtten relativt beskjeden, og gir i liten grad anledning til å lønne personer i ledelsen. Dette kan trolig ha innvirkning på måloppnåelsen.

Organisasjonene som arbeider for likestilling rapporterer selv over tid å ha oppnådd eller medvirket til å oppnå flere samfunnsendringer, som likestilling mellom kjønn og lovgivning om abort og sexkjøp. Prosjektene som støttes har i all hovedsak som mål å påvirke holdninger. Dette er arbeid som kan gi resultater over tid. Rapportering på prosjekter som er

gjennomført indikerer at disse er med på å støtte opp under ordningens mål. For å få frem bedre måloppnåelsen og forstå effekten av familie- og likestillingpolitiske tiltak, bør det prioriteres og legge til rette for forskning eller effektevaluering.

Bufdir har så langt ikke mottatt søknader om midler til tiltak som bidrar til å motvirke kjønnsstradisjonelle utdanningsvalg.

Tildelinger

Drift

SØKERNAVN	TILSKUDD
ADOPTERTE	93 000
ALENEFORELDREFORENINGEN	207 500
ENSLIGES LANDSFORBUND	207 500
FORENINGEN 2 FORELDRE	207 500
FORENINGEN VI SOM HAR ET BARN FOR LITE	145 000
INTER AFRICAN COMMITTEE IN NORWAY	93 000
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET (IKFF)	145 000
KVINNEFRONTEN I NORGE	207 500
KVINNEGRUPPA OTTAR-LANDSSTYRET	207 500
KVINNER I SKOGBRUKET	145 000
MANNFORUM	93 000
NORGES BYGDEKVINNELAG	300 000
NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND	258 000
NORSK KVINNESAKSFORENING	140 000
PREMATURFORENINGEN	207 500
PROFESSIONAL WOMEN'S NETWORK NORWAY	93 000
TVILLINGFORELDREFORENINGEN	230 000
ØNSKEBARN, NORSK FORENING FOR FERTILITET OG BARNLØSHET	190 000

Prosjekter

Søkernavn	Navn på tiltaket	Tilskudd
FREETHEM NORGE	Pornopratt: barn, unge og nettporno	194 800
INTER AFRICAN COMMITTEE IN NORWAY	Barneoppdragelse i Norge når foreldre praktiserer polygami. (Raising a child in Norway in a polygamous home)	240 000
INTERKULTURELL KVINNE GRUPPE	Å styrke likestillingsarbeid for kvinner med minoritetsbakgrunn	90 000
KVINNEFRONTEN I NORGE	Feminismens mange stemmer - minoritetskvinnens stemmer i kampen for likestilling	200 000
LIBERALT MANNFORUM (LMF)	4 åpne møter om problemstillinger relatert til menns situasjon i Norge i dag: selvmord, blant menn, barnefordeling, menns helseutfordringer, litterære forbilder for mannrollen.	3 200
LINLIKESTILLING INKLUDERING OGNETTVERK	Likestilling også for kvinner med minoritetsbakgrunn	200 000
MANNFORUM	Stormarkering av mandagen	55 000
MANNFORUM	Valgdebatt om partienes likestillingspolitikk i anledning stortingsvalget	40 000
MENNESKER I FOKUS	«Likestilling og integrering i arbeidsliv og fritid, også for innvandrerkvinner»	100 000
MIDNIMO FORUM MF	Hvordan jobbe mot kvinneundertrykkelse	175 000
MIRA RESSURSSENTER FOR INNVANDRER OG FLYKTNINGKVINNER	Utdanning for endring! Om karriereutvikling og yrkes- og utdanningsvalg blant kvinner og unge jenter med minoritetsbakgrunn	225 000
MULTIKULTURELT INITIATIV OG RESSURSNETTVERK (MIR)	Likestilling for vellykket integrering og familieliv.	300 000

PAKISTANSK KULTURFORENING SKEDSMO	Norges framtid	200 000
REFORM - RESSURSSENTER FOR MENN	Ta vare på gutta! Likestilling og frafall på Kuben videregående skole	350 000
SOMALIA SPORT & CULTURE	Aktiviteter om informasjon og opplæring i likestillingspolitikk: likestilling hjemme, deltakelse i arbeidslivet og utdanning for jenter og kvinner og deltakelse i hjemmearbeid for menn.	40 000

Tilskudd til fritidstiltak for personer med nedsatt funksjonsevne 2017 (872/70)

Tilskuddsordningen er ny fra 2017, og er et resultat av sammenslåing av to prosjekttilskuddsordninger for funksjonshemmede; Sommerleir for barn og unge med nedsatt funksjonsevne med særskilt store hjelpebehov og Ferie- og velferdstiltak for personer med nedsatt funksjonsevne.

Ordningen reguleres av Bufdirs rundskriv 05/2017.

Nøkkeltall for 2017

- Total søknadssum: kr 24 390 520
  - 91 søkere, overkant av 150 omsøkte tiltak
- Totalt innvilget ved første tildeling før behandling av klager: kr 15 609 700 til nærmere 70 tiltak fordelt på 51 organisasjoner/stiftelser
  - Kr 9 771 700 er fordelt til sommerleir i regi av organisasjoner som fra før er godkjent under regelverket for ordningen «Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner», jmfør regelverket pkt. 5 prioriteringer.
  - Kr 5 407 000 er fordelt til andre tiltak og søkere.
- Bufdir avsto søknader om tilskudd fra 42 organisasjoner, og avviste fire; én der søker ikke var søknadsberettiget, tre søknader hvor omsøkt tiltak var planlagt gjennomført året etter tilskuddsåret.
- Bufdir mottok fire klager på avslag om tilskudd. To av disse ble delvis innvilget, to ble oversendt Barne- og likestillingsdepartementet for endelig behandling. Departementet stadfestet Bufdirs vedtak.

Prioriteringer

Bufdir har ved fordeling ikke innvilget tilskudd til kostnader i forkant av tiltaket - som oftest lønnskostnader, administrasjonskostnader eller lignende - til noen av tilskuddsmottakerne.

- Noen organisasjoner har ansatte som jobber i en periode med omsøkt tiltak, andre søkere har ikke ansatte men baserer drift av organisasjon og gjennomføring av omsøkt tiltak på frivillig innsats. Ikke sjelden blir omsøkt tiltak gjennomført som en kombinasjon av innleide hjelpere og frivillige hjelpere/pårørende.
- For at tilskuddsmidler skal gå til aktivitet har Bufdir valgt å prioritere tilskudd til gjennomføringen av tiltak og kostnader relatert til avvikling av det, som for eksempel overnatting, reiseutgifter, ledsagerkostnader.

Vurdering av søknadene innkommet til første utlysning for denne ordningen

Hovedtyngden av søkermassen var organisasjoner og stiftelser som tidligere har søkt og mottatt tilskudd på henholdsvis Sommerleir for barn og unge med nedsatt funksjonsevne med særskilt store hjelpebehov og Ferie- og velferdstiltak for personer med nedsatt funksjonsevne. Det vil si at merparten av søkerne og tiltakene er kjent for Bufdir fra tidligere.

I tillegg til utførlig veiledning på ordningens nettsider (bufdir.no/tilskudd) om hvordan skrive en god søknad, har vi lagt vekt på gode informasjonstekster underveis i søknadsskjemaet. Det er også foreslått noen tillegg i rundskrivet for ordningen, for å sikre midler også til de mindre tiltakene.

Buudir ser at de små, ofte lokale, organisasjonene trenger drahjelp for å få kommunisert ut ett godt tiltak i søknaden. Noen ganger «gjemmer det seg» et godt tiltak i en ikke fullt så imponerende søknad. Dette er gjerne små organisasjoner, uten ansatte, hvor medlemmene står bak både søknadsskriving, budsjettoppsett og gjennomføring av hele tiltaket. Ofte bistår de selv som ledsager under tiltaket i kraft av å være pårørende med god kjennskap til deltakerne og deres behov.

Imidlertid er det kjennetegnende for mange av dem at de får svært mye ut av et relativt lite til middels tilskudd. Målt i kroner genererer disse tildelingene mye aktivitet.

Det nye søknadssystemet til Buudir (Insight grants) bidrar positivt til en enklere søknads- og rapporteringsprosess for de frivillige organisasjonene. Selv med noen innkjøringsutfordringer opplever vi at kommunikasjonen og forutsigbarheten for søkerne er vesentlig bedret, og også det tekniske ved søknadene. Buudir har lagt vekt på god brukerveiledning i prosessen med nytt søknadssystem, og tatt stor hensyn til søkeres behov for assistanse og veiledning. Den første utlysningen og søknadsprosessen for ordningen tok tid som følge av arbeid med nytt rundskriv for ny ordning og innføring av nytt søknadssystem.

Utllysning av ordningen høsten før tilskuddsåret vil bidra til mye større forutsigbarhet for organisasjoner som har et stort behov for å reservere tilrettelagde steder i god tid før arrangementet.

Måloppnåelse – jf. BØS 6.3.6

Målgruppen, frivillige organisasjoner og stiftelser, er svært variert. Store organisasjoner, små organisasjoner, nasjonale, lokale, fylkesledd, diagnosegrupper, pårørendegrupper, veletablerte organisasjoner med flere ansatte, små organisasjoner som drifter virksomheten «ved kjøkkenbenken»..

Det er videre stort mangfold blant deltakerne på tiltakene. Selv om deltakerne har nedsatt funksjonsevne er det store variasjoner både mellom organisasjonene og innad blant deltakerne/medlemsmassen. Det gjør at det ett og samme tiltak som oftest har store variasjoner blant deltakerne -type og mengde hjelpebehov, nødvendig antall ledsagere osv. selv om de tilhører samme diagnosegruppe. Det er dessuten ofte en ikke ubetydelig forskjell i hjelpebehov for barn/unge sammenlignet med voksne med samme diagnose.

Frivillige organisasjoner kan gjennom denne ordningen få tilskudd til å arrangere ferie- og velferdstiltak. Søkeren må selv være arrangør av tiltaket det søkes om tilskudd til, det gis ikke tilskudd til deltakelse på tiltak i regi av andre arrangører. Vi ser at denne løsningen fungerer godt da søker kjenner deltakerne, vet hvilke behov deltakerne har og kan tilpasse valg av sted og aktiviteter utfra en gruppe de kjenner godt.

Det er stor variasjon i type tiltak som innvilges tilskudd. Mange er rene sommerleir hvor det legges opp til bading, kortspill, karaokekvelder, sove i telt eller padle kano for første gang. For mange innebærer sommerleiren at de overnatter hjemmefra for første gang. Andre tiltak er fjellturer med overnatting på hytte med tilrettelegging for deltakere med nedsatt funksjonsevne – for eksempel hundspann til å ta pakkingen, transportabel wc slik at et av rommene i første etasjen kan gjøres om til bad, og lignende.

Sammenlagt antall deltakere med nedsatt funksjonsevne i tiltak støttet av midler fra denne ordningen 2017 er i overkant av 4 200 deltakere totalt. Av disse er om lag 2 580 under 26 år. Det totale antall deltakere hadde hjelp av nærmere 3 600 ledsagere/hjelpere til å bistå til gjennomføring av tiltaket.

Rundt halvparten av tiltakene som er innvilget tilskudd i 2017 har deltakere med det som av søker selv beskrives som høyt hjelpebehov, 3 av grad 1-3 (lavt, middels, høyt hjelpebehov). Disse tiltakene, med deltakere med høyt hjelpebehov, utgjør 1 265 deltakere og 1 500 av ledsagerne.

Måloppnåelse på ordningen anses å være god med tanke på antallet personer i en mangfoldig målgruppe som nås med disse tilbudene. Rapportene fra tilskuddsmottakerne viser i hovedsak at aktivitetene har stor betydning for målgruppen og at arrangementene i stor grad gjennomføres som planlagt.

**Tildelinger Fritidstiltak for personer med nedsatt funksjonsevne 2017
inklusive restfordeling, 52 unike organisasjoner**

Organisasjon	Navn på tiltak	Tildelt sum
ADHD Norge	Sommerleir på Brennabu Leirskole	140 000
Autismeforeningen i Norge	Sommerleir	350 000
BURG Norge	Familieleir til Gurvika	100 000
BÆRUMS VERK OG HAUGERIDRETTSFORENING	Aktiv fra Godstolen	120 000
Cerebral Parese-foreningen	Sommerleir for voksne med cerebral parese	750 000
Cerebral Parese-foreningen	Sommerleir for ungdom alderen 19-26 år	1 000 000
Cerebral Parese-foreningen	Sommerleir for barn	1 000 000
Cerebral Parese-foreningen i Vest-Agder	Aktivitetstur for funksjonshemmede til Solgården i Spania	200 000
CLAUSENENGEN FOTBALLKLUBB	Stjernetreffet 2017	35 000
Den Norske Turistforening	Klart det går!	520 000
DIAKONISTIFTELSEN ROGALAND NÆRLAND OG LILLEBO	Ferie- og kirkefelleskap på Solgården i Spania	200 000
DISSIMILIS NORGE	Dissimilisfestivalen 2017	200 000
ENGERDAL SPORTSKLUBB	Friluftsløip for døvblinde	50 000
FESTSPILLENE I NORD- NORGE	NORDNORSK UNGDKOMSKULTURFESTIVAL (NUK++)	270 000
FORELDRE/PÅRØRENDEFO RENINGEN SIGNO VIVO	Felles sydentur til Playa Felize	231 000
FORELDRE/PÅRØRENDEFO RENINGEN SIGNO VIVO	Aktiv fjellferie for døve med nedsatt funksjonsevne	50 000
Foreningen for blødere i Norge	Sommerleir for familier med barn med alvorlig, sjelden og livslang blødersykdom	100 000
Foreningen for Cornelia de Langes syndrom	Weekend til Kristiansand Dyrepark	275 000
Foreningen for hjertesyke barn	Norsk sommerleir 2017	400 000
Foreningen for hjertesyke barn	Nordic Youth Camp	120 000
Foreningen for Muskelsyke	Aktiv uke 2017	300 000
Foreningen for Rubinstein Taybi Syndrom	Sommertreff i Kristiansand	150 000
Foreningen Norges døvblinde	Sommerleir for barn og unge med medfødt døvblindhet	70 000
Foreningen Norges døvblinde	Sommerleir for personer med medfødt døvblindhet	100 000
HANDIKAPPEDE BARNES FORELDREFORENING	HBF Camp 2017	350 000
HODR IDRETTSLAG FOR SYNSHEMMEDE	Aktivitetshelg for synshemmede barn	34 000
HODR IDRETTSLAG FOR SYNSHEMMEDE	Fjelltur, hytte-til-hytte	25 000
Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte	Barne- og familieleir	100 000
LIONS CLUB PORSANGER	Helsesportsuka 2017	35 000
Mental Helse Ungdom	En meningsfull fritid	235 000
Noonanforeningen	Noonanforeningen på eventyr	160 000
Norges Blindeforbund	Sommerleir Barn, Sommerleir Ungdom, Ung Uke - 2017	2 250 000
Norges Handikapforbunds	Storbyweekend NHFU 2017	200 000

Ungdom		
NORGES RØDE KORS SENTRENE AS	Sommerleire for barn med nedsatt funksjonshemming og sosialt vanskeligstilte barn	198 000
NORGES RØDE KORS SENTRENE AS	Sommerleire for barn og unge med nedsatt psykisk og fysisk funksjonshemming.	838 000
NORGES RØDE KORS SENTRENE AS	Nyttårsleir for barn og unge med nedsatt psykisk og fysisk funksjonshemming.	160 000
NORGES RØDE KORS SENTRENE AS	Sommerleire for barn og unge med nedsatt psykisk og fysisk funksjonshemming.	329 000
Norsk Craniofacial Forening	Norsk Craniofacial Forening til Rhodos	43 700
Norsk Dysmeliforening	Ungdomsturen	50 000
Norsk Epilepsiforbund	Epilepsiforbundets Sommerleir 2017	400 000
Norsk Epilepsiforbunds Ungdom	Camp "Sommersol"	200 000
NORSK FOLKEHJELP SUNNHORDLAND	Ferieleir med aktivt innhold for ungdom og voksne mennesker med utviklingshemming	150 000
Norsk Forbund for Utviklingshemmede	NFUs organisasjons- og ferieleir 2017	150 000
Norsk forening for Angelmans Syndrom	Familiesamling i Norsk forening for Angelmans Syndrom	96 000
Norsk Forening for Nevrofibromatose	Sommerleir på kysten med seiling	175 000
Norsk Forening for Osteogenesis Imperfecta	Barneleir Lyngdal 2017	287 000
Norsk forening for Rett Syndrom	Sommerleir for NFRS 2017, Sæby Søbad, Danmark	350 000
Norsk Forening for Williams' Syndrom	Norsk Forening for Williams Syndrom. Sommerleir 2017	150 000
Norsk OCD Forening, Ananke	Sommersamling for mennesker med tvangslidelser (OCD) og deres pårørende	200 000
Norsk Spielmeier-Vogt Forening	Ferieopphold 2017 i Gurvika for ungdom med NCL og pårørende	50 000
RIDDERRENNET	Unge Riddere i fri luft - en Høst camp for mennesker med funksjonshemminger	50 000
Ryggmargsbrokk- og Hydrocephalusforeningen	Sommerleir for unge med ryggmargsbrokk - og/eller hydrocephalus	220 000
STIFTELSEN SOUND OF HAPPINESS KOMPETANSESENTER	Sound of HAppiness festivalen 2017	60 000
STOREDAL KULTURSENTER	Ridderdagene på Storedal	75 000
SUNNAASSTIFTELSEN	Brain Camp	400 000
TELEMARK RØDE KORS	Leir for barn og unge med funksjonsnedsettelse	100 000
UPS & DOWNS ROGALAND	Pinsetur til Danmark	30 000
VALNESFJORD HELSESPORTSENTER	Arctivity. Aktivitetscamp for personer over 16 år med fysiske funksjonsnedsettelse.	400 000
VIVIL IDRETTLAG	VIVIL LEKENE 2017	250 000
ØSTRE TOTEN HELSESPORTLAG	Årlig weekendopphold på "Merket"	18 000
ØVRE ROMERIKE FRITIDSKLUBB FOR FUNKSJONSHEMMEDE ØRFF	Fritidsreise til nordvestlandet.	60 000

Tilskudd til tiltak for å bedre levekår og livskvaliteten til mennesker med nedsatt funksjonsevne – 2017 (aktivitet og regelmessige aktiviteter - 847/72)

Reguleres av Bufdirs rundskriv nr. 07/2017. Fra og med 2017 ble det ikke lenger mulig å søke om driftstilskudd fra denne tilskuddsordningen.

Nøkkeltall 2017

- Bevilgning: 6 478 000 kroner
- Total søknadssum: 15 377 231 kroner
- 44 søknader
- (Inkludert i søknadstallene er 2 prosjekter som var en videreføring av prosjekt med tilsagn om flerårig støtte fra 2016, gitt med forbehold om Stortingets årlige budsjettvedtak)
- Innvilget: 19
- Avslag: 25

Bufdir mottok en klage som ble delvis omgjort av Bufdir. Alle midlene er fordelt.

Prioriteringer for 2017

Tiltak som tilfredstilte minst en av følgende kriterier, ble prioritert:

1. Bekjemper diskriminering på flere grunnlag: Tiltak som jobber med å bedre levekårene for spesielt sårbare personer med nedsatt funksjonsevne, som f.eks. kjønn etnisitet, LHBT mv.
2. Bidrar til å gjøre arbeidslivet enklere tilgjengelig for personer med nedsatt funksjonsevne.
3. Bidrar til endring av holdninger: Tiltak som bidrar til positive holdningsendringer i samfunnet ovenfor personer med nedsatt funksjonsevne, og da særskilt tiltak for å motvirke hatefulle ytringer mot denne gruppen (jfr. Regjerings strategi mot hatefulle ytringer).
4. Bidrar til voldsforebygging: Tiltak som bidrar til forebygging og bekjempelse av vold mot funksjonshemmede, jfr. målene i "Et liv uten vold - Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014-2017".
5. Bidrar til bedre tjenester for familier med barn med nedsatt funksjonsevne. Se Bufdirs statistikkside for bakgrunnsinformasjon.

Kriteriene ble gjort kjent for søkerne i forbindelse med utlysningen av tilskuddsordningen. Målet med dette var å rettlede søkerne til å skrive mer målrettede søknader.

Vurdering av årets søknader

Bufdirs vurderinger er basert på i hvor stor grad tiltaket faller inn under prioriteringskriteriene, hvor god kvalitet søknaden har, samt en vurdering av kravoppfyllelse sett opp mot de andre søknadene. Søknadene som har fått støtte er av høy kvalitet og tilfredsstillende minst en av tildelingskriteriene har fått støtte.

Andre avveininger i saksbehandlingen:

- Tiltak som har fått vedtak om flerårig støtte har fått utbetalt støtte. Dette gjelder tiltak som har kunnet vise til god fremgang for tiltaket.
- Tiltak som har stor nytteverdi for tilskuddsordningens målgruppe, ble prioritert
- Tiltak som har en plan for videreføring av tiltaket etter prosjektets slutt, ble også prioritert.

- Tiltak som drives på forretningsmessig basis eller der aktøren som søker primært driftes på forretningsmessig basis, ble ikke prioritert.
- Tiltak som ligger nært opp til kommunens lovpålagte oppgaver, ble ikke prioritert.

De fleste av søknadene i 2017 gjaldt flerårige tiltak. Dette kan komme av at det ble presisert at det var mulig å søke om tiltak med varighet i inntil 3 år i regelverket og at søknadsskjemaet hadde treårig budsjett som standard. Tidligere var det ikke angitt noe maksimumsgrense på antall år man kunne søke om. Det var svært få søknader som handlet om tiltak som direkte bidrar til voldsforebygging. Av 44 søknader, var det 14 søknader fra organisasjoner som fikk tilskudd fra driftstilskuddsordningen tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner.

Måloppnåelse – jf. BØS 6.3.6

På denne tilskuddsordningen blir det hvert år valgt ut prioriterte kriterier i samsvar med regelverket, handlingsplaner og forskning på området. Dette skal sikre at målene blir nådd, at tiltakene treffer så mange som mulig og at de når ut der behovene er størst.

Rapporteringen for prosjekt som fikk tilskudd i 2016 viser at prosjektene har innfridd årlige og generelle prioriteringer i tilskuddsordningen på ulike måter.

I 2016 var det 9 av 18 av prosjektene som fikk tilskudd som kan sies å ha høy måloppnåelse, det vil si at de har innfridd de målene de skisserte i søknaden, 5 av prosjektene kan sies å ha middels måloppnåelse, 1 prosjekt har hatt begrenset måloppnåelse og har tilbakebetalt deler av tilskuddet. 3 prosjekt har ennå ikke rapportert da disse er flerårige, eller har fått utsatt prosjektperiode. Prosjektene som har høy måloppnåelse er hovedsakelig prosjekter som har mottatt flerårig støtte eller prosjekter der tilskuddsmottakerne har mottatt støtte til prosjekter fra samme tilskuddsordning tidligere.

To av tilskuddene ble gitt som driftstilskudd til Stiftelsen Klar Tale og Stiftelsen SOR. Disse er fra 2017 inkludert i tilskuddsordningen «tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner». I rapporteringen fra Stiftelsen Klar Tale viser de til et nettopplag på lettlestavisen Klar Tale på 10 750 og på nettavisen har de om lag 3 millioner sidevisninger. Stiftelsen SOR har utgitt 6 utgaver av SOR rapporten med et opplag på 1500 eksemplarer, i tillegg til å arrangere to konferanser med til sammen 1198 deltakere og holde kurs for ca. 500 kursdeltakere. Resterende midler på tilskuddsordningen ble gitt som prosjekttilskudd til informasjonsarbeid, holdningskampanjer, forskning, kulturtilbud, debattmøter og rettighetsformidling. Ettersom prosjektene bruker ulike metoder for å oppnå målsettingen med tilskuddsordningen er det vanskelig å anslå hvor mange personer som har hatt nytte av tilskuddsordningen i 2016, men det kan nevnes enkeltprosjekter som Abloom Filmfestival 2016 med 2 650 deltakere, Norges Fleridrettsforbund – Friskis og Svettis som har registrert 510 utøvere med utviklingshemming i mer enn 18 Friskis og Svettis-foreninger og Selvhjelp for innvandrere og flyktinger som har registrert og behandlet 241 nye henvendelser fra familier med barn med nedsatt funksjonsevne i 2016.

Tildelinger

Tilskuddsmottaker	Navn på tiltak	Til utbetaling i 2017
ABLOOM FILMFESTIVAL	Abloom filmfestival	650 000
BIRKENES KOMMUNE	Bosetting og integrering når utfordringene er store.	176 400
Cerebral Parese-foreningen	Elever med CP - diskrimineres de i skolen?	331 200
Cerebral Parese-foreningen	Å leve med skjulte funksjonsnedsettelse	200 000
FUNKSJONSHEMMEDES FELLESORGANISASJON FFO	FN-konvensjonen for rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) - Søknad om tilskudd til oppdatering av skyggerapport, samt økonomisk støtte til å delta under Norges rapportering for FN-komiteen for CRPD i Genève.	250 000
Gjøvik kommune	Modell for helhetlig pårørendearbeid i kommunehelsetjenesten.	350 000
NORD UNIVERSITET	Planlegge et utdanningstilbud på universitets/høgskolenivå til mennesker med utviklingshemming.	355 400
NORGES ASTMA-OG ALLERGIFORBUND	Luftforsvaret	475 000
NORGES HANDIKAPFORBUND BOKN	Funkisdagen	125 000
OSLO KOMMUNE BYDEL 1 GAMLE OSLO	"Funksjonshemmede som aktive deltakere i ordinære aktiviteter og møteplasser i nærmiljøet"	400 000
Redd Barna	# Jeg er her – tilgjengelig og tilrettelagt informasjon om seksuelle overgrep mot barn og unge.	147 000
Redd Barna	Et barnevern for ALLE – retten til informasjon og medvirkning for fosterbarn med utviklingshemninger.	442 000
SELVHJELP FOR INNVANDRERE OG FLYKTNINGER (SEIF)	Våre barn skal med! - Rettighetsarbeid blant innvandrerfamilier med barn med utviklingshemning	225 000
STIFTELSEN	Kjønnsdelte hjelpemidler? Kartlegging av	60 000

KVINNEUNIVERSITETET	hjelpemidler til personer med nedsatt funksjonsevne	
STIFTELSEN KVINNEUNIVERSITETET	En likeverdig skolehverdag	350 000
STIFTELSEN SOR	SYNLIG OG DELTAKENDE - Inkludering og deltakelse for personer med utviklingshemming i det ordinære arbeidsliv gjennom HELT MED-modellen	1 000 000
SUNNAASSTIFTELSEN	Brain Camp	450 000
ULOBA - INDEPENDENT LIVING NORGE SA	Personlig mikrostyre for beslutningsstøtte og bistand	150 000
Unge funksjonshemmede	Dobbeldiskriminert i møte med arbeidslivet	341 000

Tilskudd til aktiviteter, og til drift av frivillige organisasjoner og andre, som bidrar til bedre levekår og livskvalitet blant lesbiske, homofile, bifile, trans- og interkjønnpersoner – 2017

Bufdir overtok ansvaret for aktivitetstilskuddsordningen i 2009. Ordningen ble utvidet med driftstilskudd og «regelmessige aktiviteter» fra og med 2013. Fra og med 2017 ble også interkjønnpersoner inkludert i ordningen. Den reguleres av rundskriv 14/2017.

Nøkkeltall 2017

- Bevilgning på 11 274 000,- kroner
- Total søknadssum 23 508 349,-
- 32 søknader om aktivitetstilskudd, 15 søknader om tilskudd til regelmessige aktiviteter, 8 søknader om driftstilskudd
- Innvilget: 6 søknader om aktivitetstilskudd, 8 søknader om regelmessige aktiviteter, 7 søknader om driftstilskudd
- Avslag: 26 søknader om aktivitetstilskudd, 7 søknader om regelmessige aktiviteter, 1 søknad om driftstilskudd
- 4 søknader var knyttet til idrett og idrettsaktiviteter
- 8 søknader hadde temaer rettet mot arbeidslivet
- 4 søknader rettet seg direkte mot personer med minoritetsbakgrunn
- 10 søknader gjaldt arrangementer knyttet til Pride-arrangementer
- 9 søknader var rettet mot kulturarrangementer og –prosjekter (tidsskrift mm)
- 10 søknader var rettet direkte mot kjønnsidentitetstematikk, i tillegg til at dette var deltemaer i flere av de andre søknadene
- 2 søknader var rettet direkte mot interkjønntematikk

Det ble sendt inn to klager. Klagene gjaldt beløpets størrelse og avvisning av søknaden. Bufdir tok begge klagen til følge.

Prioriteringer

Hovedprioritering i 2017 var aktiviteter og tiltak som kan bedre forholdene for lhbti-personer med innvandrerbakgrunn, og/eller er relatert til arbeidsliv, kultur og idrett, samt aktiviteter til støtte for personer med ulike typer kjønnsidentitetstematikk.

Vurdering av årets søknader

Bufdir har også i 2017 hatt fokus på at de prosjektsøknadene som har fått tilskudd skal dekke opp et størst mulig felt innenfor LHBTI-tematikken, og samtidig sørge for god måloppnåelse. De prosjektene som har fått støtte i 2017 dekker informasjonsvirksomhet innenfor skole og idrett, lavterskeltilbud for både innvandrere med lhbti-bakgrunn og personer med kjønnsidentitets-utfordringer, og generell kjønnsidentitetstematikk. I 2017 har også tiltak rettet mot tiltak og organisasjoner for interkjønnpersoner blitt prioritert.

Det er gitt tilskudd til tilnærmet prosentmessig samme antall søknader i 2017 (38 %) som i 2016 (37 %).

Bufdir har prioritert å gi tilskudd til tiltak som erfaringsmessig gir gode resultater, men har i 2017 gitt tilskudd til flere «nye» prosjekt enn i 2015. Bufdir så i 2016 at det var blitt gitt tilskudd til mange av de samme tiltakene hvert år, og vurderte da at det kan bidra til at det skapes færre nye og nyskapende prosjekter innenfor feltet. I 2017 har Bufdir derfor forsøkt å gi tilskudd til andre typer aktiviteter enn i 2015 og 2016. Bufdir mener imidlertid at det beste ville vært å øke tilskuddspotten på ordningen fordi de tiltakene som har fått tilskudd de siste årene gir svært gode resultater på feltet, samt at mange av tiltakene som fikk avslag i år også ville kunnet bidratt til god måloppnåelse. Bufdir mener at søknadene innenfor denne

ordningen gjennomgående er svært gode og vil bidra til å øke livskvaliteten for lhbti-personer i hele landet.

Det er gitt tilskudd til flere Pride-arrangementer, fra Kristiansand i sør til Tromsø i nord. Bufdir har imidlertid redusert tilskuddene noe til disse aktivitetene slik at Pride-arrangementene ikke får uforholdsmessig stor andel av tilskuddene. Det er liten forskning på effekten av Pride-arrangementer i Norge, og derfor usikkert om hvor viktig slike arrangementer er for livskvaliteten til lhbti-gruppen. Imidlertid tyder tilbakemeldinger fra utlandet på at Pride-arrangementer har stor betydning for målgruppen både når det gjelder identitetsbygging og synliggjøring.

Flere av prosjektene som har fått støtte i 2017 er store og landsomfattende, og når et stort antall mennesker. Dette gjelder særlig regelmessige aktiviteter.

På grunn av stor oversøking har Bufdir avslått flere søknader som ellers ville fått støtte. Flere av disse prosjektene hadde temaer som til dels ble dekket av andre søknader som fikk tilskudd. Det er ikke gitt tilskudd til prosjekter som spesielt henvender seg til eldre lhbt-personer, og det ble også avslått søknader som ble vurdert å høre inn under andre tilskuddsordninger.

Bufdir har i 2017 tildelt driftstøtte til fem organisasjoner på feltet, samt avisen Blikk og Oslo/Fusion International Film Festival. De fem organisasjonene dekker forskjellige områder; lhbti-problematikk generelt, og ungdoms-, minoritets- og kjønnsidentitetsproblematikk spesielt. 2017 er første året det gis driftstilskudd til en interkjønnorganisasjon. Bufdir har valgt å gi driftsstøtte til Oslo/Fusion International Film Festival, tidligere Skeive Filmer, fordi de driver et viktig formidlingsarbeid innenfor kultur også utenfor selve filmfestivalen.

Måloppnåelse – jf BØS 6.3.6

I rundskrivet heter det at:

Målet med tilskuddsordningen er å bedre levekår og livskvalitet blant lesbiske, homofile, bifile, trans- og interkjønnpersoner, og å bidra til mangfold og skape økt aktivitet blant organisasjoner som arbeider overfor denne målgruppen.

Ordningen skal blant annet legge til rette for:

- *Økt deltagelse og kunnskap*
- *Holdningsendringer og større åpenhet i samfunnet*
- *Trygghet på ulike sosiale arenaer*
- *Styrket felleskap og identitet blant lhbti-personer*
- *Motarbeiding av diskriminering på grunnlag av seksuell orientering, kjønnsuttrykk eller kjønnsidentitet*
- *At lhbti-organisasjoner lettere skal kunne drive interessepolitisk arbeid og yte god service til egne medlemmer.*

Det har ikke blitt gjennomført en effektevaluering av ordningen etter at Bufdir overtok ordningen fra BLD i 2009. Direktoratet anbefaler at det legges til rette for evaluering. Bufdir har heller ikke mottatt rapporter for 2017, men det er mulig å si noe om mulig måloppnåelse i 2017 basert på tidligere prosjekter og rapporteringen.

De prosjektene som har fått støtte i 2017 dekker, som sagt, informasjonsvirksomhet innenfor skole og idrett, lavterskeltilbud for både innvandrere med lhbti-bakgrunn og personer med kjønnsidentitets-utfordringer, og generell kjønnsidentitetstematikk. I 2017 har også tiltak rettet mot tiltak og organisasjoner for interkjønnpersoner blitt prioritert.

Samlet sett vil tiltakene bidra til å bedre levekårene og livskvaliteten til lhbti-personer. 9 av tiltakene er helt eller delvis utadrettede, og bidrar til å spre kunnskap, som forhåpentligvis vil gi holdningsendringer og større åpenhet i samfunnet, og motarbeide diskriminering. Flere av tiltakene retter seg mot skoleelever, og tilbakemeldingene fra skolene er at slike tiltak bidrar til at man snakker om lhbti-tema og at det gis mer aksept for å være «annerledes». Det vil i sin tur bidra til at lhbti-personer vil kunne føle trygghet i ulike sosial settinger og tørre å delta mer i sosiale settinger og på skole og i arbeidslivet.

Det gis tilskudd til mange Pride-arrangementer. Det har ikke vært forsket på hvor stor effekt disse arrangementene har på befolkningens holdninger, men studier fra utlandet viser at slike arrangementer er med på å skape debatt og åpenhet, og at holdninger i befolkningen endrer seg i positiv retning.

Det er også gitt tilskudd til filmer i fotballmiljøet som skal gjøre det naturlig å være lhbti i idretten. Tilbakemeldingene fra fotballklubber og Norges Fotballforbund er at det nytter å sette temaet på dagsorden og at holdningene bedrer seg, selv om de siste levekårsundersøkelsene viser at det fortsatt er utfordrende å være «annerledes» i idrettsmiljøer.

Det er også gitt tilskudd til mer interne arrangementer som sommerleirer, lavterskeltilbud, mangfoldskaféer, juridisk hjelp o.l. Det er klare tilbakemeldinger fra deltakere på disse tiltakene at de bidrar i stor grad til å øke livskvaliteten. Det å kunne være seg selv sammen med andre, og få snakke med andre i samme situasjon, bidrar til å motvirke sosial angst og isolasjon, og skaper nettverk og vennskap. Pride-arrangementene er også med på å gi trygghet på ulike sosiale arenaer og styrke felleskapet og identiteten blant lhbti-personer. Arrangementene synliggjør mangfold i samfunnet, normaliserer det som er «annerledes» og bryter ned det heteronormative i samfunnet.

Driftstilskuddene til lhbti-organisasjonene er med på å gi de effektene som her er nevnt, gjennom egeninitierte tiltak (leir, kurs, aksjonsgrupper, lokallag osv), påvirknings- og mediearbeid. Tilskuddene er i enkelte tilfeller avgjørende for at organisasjonene kan drive interessepolitisk arbeid og at de kan gi service til egne medlemmer.

De siste undersøkelsene viser at levekårene for lhbti-gruppen som helhet blir bedre, selv om det er klare interne forskjeller. Bufdir mener det er helt klart ut i fra de tilbakemeldingene og rapportene vi får inn fra tiltakene at denne ordningen finansierer prosjekter og organisasjoner som gjør en forskjell for lhbti-gruppen og at målene i denne ordningen oppfylles i tråd med Stortingets intensjon.

Utfordringer med ordningen eller regelverk

Hovedutfordringen med regelverket er å gjøre ordningen enklere og mer oversiktlig for organisasjonene. Bufdir sendte i 2016 over en rekke forenklingsforslag til departementet, hvor sammenslåing av aktivitets- og regelmessig aktivitetsordningene, og utvidelse til flerårige tilskudd, var blant de viktigste. Disse forslagene ble ikke tatt inn i ordningen av departementet, men Bufdir vil be departementet vurdere disse forslagene på nytt for 2019, da vi mener at de vil føre til en klar forenkling av ordningen.

Det er også en utfordring at tilskuddspotten til ordningen er begrenset sett opp imot antall gode søknader. Siden det gis svært gode resultater av denne tilskuddsordningen, burde flere tiltak blitt finansiert for raskere å sikre bedre måloppnåelse med ordningen.

Tildelinger

Drift:

SØKERNAVN	BELØP
Blikk as	2 475 000,-
Forbundet for transpersoner i Norge	520 000,-
FRI - Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold	4 260 000,-
MRKH Norge	35 000,-
Skeiv Ungdom	744 000,-
Skeiv Verden	910 000,-
Oslo Fusion International Film Festival	350 000,-

Regelmessige aktiviteter:

SØKERNAVN	TITTEL PÅ TILTAK/PROSJEKT	BELØP
Foreningen for transpersoner i Norge	Lavterskeltilbud	200 000,-
Harry Benjamin Ressurssenter	Sommerleir	200 000,-
FRI - Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold	Kjønns mangfold	475 000,-
FRI Bergen og Hordaland	Regnbuedagene i Bergen 2016	85 000,-
FRI Oslo og Akershus	Pride House	100 000,-
Selvhjelp for innvandrere og flyktninger	Likeverd	285 000,-
Skeiv Ungdom	Restart - en inkluderende og antidiskriminerende skole	325 000,-
Skeiv Ungdom	Kjønns mangfoldleir	45 000,-

Tidsbegrensede aktiviteter:

SØKERNAVN	TITTEL PÅ TILTAK/PROSJEKT	BELØP
Bergen Internasjonalt Filmfestival	Gay & Lesbian Propaganda Nights	25 000,-
FRI Midt-Norge	Trondheim Pride 2017	30 000,-
FRI Sør	Skeive Sørlandsdager 2017	30 000,-
FRI Troms	Tromsø Arctic Pride 2017	30 000,-
Stiftelsen Vålerenga Fotball	Fair Play Film	100 000,-

Turner Syndromforeningen Norge

Sommerleir 2017

50 000,-

Tilskudd til videreutdanning i barnevernfaglig veiledning (kap. 864 post 71)

Ordningen reguleres av Bufdirs rundskriv 23/2017.

Nøkkeltall 2017

- Bevilgning: 6,2 mill. Midler «bundet opp» i tilsagn gitt i 2016: 790 718
- Total søknadssum: 6 192 115 mill.kr.
- Innvilget sum: 3 700 269 mill.kr. (Barnevernfaglig videreutdanning: 2 994 152 mill.kr. Barnevern i et minoritetsperspektiv: 706 117 kr.)
- Restmidler: 1 709 013 mill.kr.
- Antall søknader totalt: 96
- Innvilget: 60
- Avslag: 27
- Trukket av søker: 9
- Ingen klager

Prioriteringer

Som det følger av regelverket vil det kunne variere fra år til år hva slags videreutdanning det kan søkes om tilskudd til gjennom ordningen. I 2017 var søkere til utdanningen «Nasjonal videreutdanning i barnevernfaglig veiledning» ved Regionalt kunnskapssenter for barn og unge og «Barnevern i et minoritetsperspektiv» ved Høyskolen i Oslo og Akershus prioritert i regelverket. Søknader til andre utdanninger med tilsvarende innhold ville bli vurdert ved eventuelle restmidler. Søkere ble prioritert i følgende rekkefølge:

- Ansatte i kommunal barnevernstjeneste
- Ideelle barnevernsinstitusjoner
- Private barnevernsinstitusjoner
- Statlige barnevernsinstitusjoner

Vurdering av årets søknader

Bufdir mottok totalt 96 søknader fra kommuner, statlige og private barnevernsinstitusjoner. Samtlige søknader fra søkere som også fikk opptak ved de prioriterte utdanningene ble innvilget med full støtte. På grunn av restmidler tilgjengelig på ordningen ble også samtlige søknader fra søkere med opptak ved tilsvarende utdanninger innvilget (Barnevern i et minoritetsperspektiv ved Høyskolen i Sørøst-Norge og Høyskolen i Innlandet).

Regelverket stiller ikke krav til søknadens innhold som krever omfattende vurdering og sammenlikning. Søker måtte gi en beskrivelse av studiets relevans og tidsplan for gjennomføring av utdanningen, men det avgjørende i saksbehandlingen var hvorvidt søker fikk opptak ved prioritert eller tilsvarende utdanning. Forutsatt at øvrige vilkår for innvilgelse var oppfylt, ble tilskudd innvilget til alle med opptak til utdanning. En søknad ble avslått på bakgrunn av at utdanningen det var søkt støtte til ikke kvalifiserte som «tilsvarende utdanning». De resterende avslagene ble gitt på bakgrunn av manglende opptak til utdanning.

Som det fremgår av regelverket kunne man søke om tilskudd på inntil kr. 100 000 til barnevernfaglig veiledning og kr. 50 000 til barnevern i et minoritetsperspektiv. I oversikten over tildelinger vil man se at tilskuddsbeløpenes størrelse varierer. Dette skyldes både nevnte begrensninger samt at tilskuddsmottakerne har søkt om ulike beløp. Årsaker kan være forskjeller i hvor behovet for støtte er størst: utgifter til vikar, reise eller litteratur. Noen søker primært om støtte til å dekke vikarutgifter, mens andre først og fremst har behov for støtte til reise, for eksempel på grunn av lang avstand til aktuelt studiested.

Utfordringer med ordningen eller regelverket

Det er stadig en utfordring ved ordningen at tilskuddsforvalter må forholde seg til opptaksprosessene ved flere studiesteder. Denne type prosesser ved studiestedene er uforutsigbare da frister ofte flyttes på, søkere trekker seg og opptakslistene endres fortløpende. Bufdir har i år utført saksbehandlingen på bakgrunn av opptakslistene fra 5 ulike utdanningsinstitusjoner da også søkere med opptak ved tilsvarende utdanninger som de prioriterte ble vurdert. Noe ulikt fra i fjor valgte Bufdir i år å innvilge tilskudd løpende. Det vil si at vi også etter fristen som ble satt til 1. august (fristen for å ha fått opptak) innvilget tilskudd til søkere etter hvert som de fikk opptak med den forutsetning at søknad om tilskudd var sendt inn før fristen. Dette var mulig fordi det var restmidler etter at alle med opptak i første runde hadde fått innvilget sine søknader. Vi trengte altså ikke vente til opptaket var endelig for å vite hvor mye hver enkelt søker kunne tildeles.

Når søkere som har fått innvilget støtte senere har trukket seg fra utdanningen og dermed ikke er berettiget tilskudd, har Bufdir krevd tilskuddet tilbakebetalt. Da et planlagt studium ble avlyst ga Bufdir søkerne med opptak ved dette studiet muligheten til å søke opptak andre steder. Dersom de fikk opptak et annet sted kunne de beholde tilskuddet, hvis ikke måtte søker betale tilbake midlene på vanlig vis. For eksempel ble utdanningen «Barnevernfaglig veiledning» ved VID i år avlyst og to studenter med innvilget tilskudd til denne utdanningen valgte å betale tilskuddet tilbake.

Måloppnåelse – jf. BØS 6.3.6

Det er vanskelig å si noe sikkert om effekten av tilskuddsordningen ut i fra målet om å sikre en kontinuerlig profesjonalisering av barnevernet da tilskuddsordningen er relativt ny (i 2016) og den ikke har vært evaluert. Ordningen har også endret innhold når det gjelder hvilke videreutdanninger det gis støtte til fra 2016 til 2017. Bufdir vurderer imidlertid at tilskuddsordningen har bidratt til måloppnåelse ut i fra målet om å styrke kunnskapsnivået i barnevernet, vurdert som den viktigste effekten ved tildeling av denne type tilskudd. 99 ansatte i kommunalt, statlig eller privat barnevern har siden 2016 fått tilskudd til å gjennomføre videreutdanning innenfor barnevernfag. Både på kort og lang sikt må vi kunne anta at å gjennomføre barnevernfaglig videreutdanning har gitt de ansatte faglig påfyll og utvikling som de får nytte av i sin arbeidshverdag og som kommer barnevernet og målgruppen til gode. Hvorvidt tilskudd har vært avgjørende for om videreutdanningen har blitt gjennomført er naturligvis vanskelig å si sikkert. Erfaringer viser imidlertid at rekrutteringsproblemer til videreutdanning i stor grad skyldes økonomi og vi kan derfor anta at tilskuddet bidrar til at flere får gjennomført studiene.

Oversikt tildeling tilskudd 2017- Totalt 3 700 269 mill. kroner**Barnevernfaglig videreutdanning**

Navn på søker	Innvilget sum	Antall studenter
Bergen kommune	52 000	1
Brønnøy kommune	100 000	1
Fosterhjemtjenesten Bufetat region Sør, avdeling Buskerud	63 000	1
Frøya kommune	32 000	1
Gjerstad kommune	28 000	2
Hammerfest kommune	100 000	1
Haram kommune	15 000	1
Haugesund kommune	100 000	1
Ibestad kommune	100 000	1
Karlsøy kommune	100 000	1
Karmøy kommune	200 000	2
Klokkerhuset, Agder og Telemark ungdomssenter	63 000	1
Kristiansand kommune	200 000	2
Lenvik kommune	154 000	2
Lindås kommune	50 000	1
Lunner kommune	66 452	1
Melhus kommune	100 000	1
Nannestad kommune	70 000	2
Nittedal kommune	90 000	1
Oslo kommune BYDEL 15 SØNDRE NORDSTRAND	100 000	1
Randaberg kommune	100 000	1
Rissa kommune FOSEN BARNEVERNSTJENESTE	300 000	3
Sande kommune	65 000	1
Sandnes kommune	19 000	1
Skien kommune	92 500	1
Skjerfheimkollektivet, BVT behandling	63 000	1
Sortland kommune	200 000	2
St. Hansgården, Agder og Telemark ungdomssenter	63 000	1
Steinkjer kommune	120 000	2
Sudmannske senter foreldre og barn, region Vest, Bergen	40 000	2
Vestfold barne- og familiesenter	63 000	1
Østfold ungdoms- og familiesenter, Villaveien ungdomshjem	85 200	1

Barnevern i et minoritetsperspektiv

Navn på søker	Innvilget sum	Antall studenter
Drammen kommune	29 500	1
Hamar kommune	29 000	2
Lyngdal kommune	100 000	2
Narvik kommune	42 417	1
Porsanger kommune	50 000	1
Ringerike Omsorgssenter Avdeling Egge	34 000	1
Sortland kommune	50 000	1
Volda kommune	371 200	9

Driftstilskudd til organisasjoner i barnevernet – 2017 (854/71)

Reguleres av Bufdir rundskriv nr. 11/2017.

Nøkkeltall 2017

- Bevilgning: 14 000 000 kroner. Tilleggstilskudd: 1 600 000 kroner.
- Total søknadssum: 25 335 000 kroner
- Bufdir mottok 13 søknader: 8 innvilget, 4 avslått, 1 avvist (ikke søknadsberettiget)
- Bufdir mottok 2 klager: En organisasjon klagde på avslag. Bufdir avviste klagen da den ble sendt inn etter klagefrist. Norsk fosterhjemsforening klagde på det de mente var et for lavt tilskuddsbeløp. Bufdir tok klagen delvis til følge og fordelte de restmidlene til dem.

Prioriteringer

I henhold til regelverket skal støtte i hovedsak gis til organisasjoner som arbeider innen prioriterte innsatsområder for barnevernet. I 2017 har disse områdene vært:

- Barns brukermedvirkning
- Psykisk helse hos barn i barnevernet
- Tillit til barnevernet i minoritetsbefolkningen

Vurdering av årets søknader

Bufdir har i 2017 tildelt driftstøtte til åtte organisasjoner på feltet, samtlige har mottatt driftstøtte siden 2015. Organisasjonene representerer et mangfold og bredde, og både brukere (barn og foreldre) og ansattes/fagpersoner i barnevernet er representert gjennom de ulike organisasjonene.

Utfordringer med ordningen eller regelverk

Det er høy oversøking og de fleste tilskuddsmottakerne har av den grunn fått tildelt en betydelig lavere tilskuddssum enn de søkte om. Flere sentrale organisasjoner i ordningen har gitt tydelige signaler til Bufdir om behov for økt tilskudd for å ivareta sine interesser og medlemmers behov. Brukerorganisasjonene opplever økt pågang også fra statlige myndigheter med tanke på høringer og ulike medvirkningsprosesser. Disse er vanskelige å møte med dagens bevilgning.

Måloppnåelse – jf. BØS 6.3.6

Det er vanskelig å si noe sikkert om effekten av tilskuddsordningen ut i fra målet om å utvikle barnevernet ettersom ordningen ikke har vært evaluert. Imidlertid har åtte organisasjoner på barnevernsfeltet fått styrket sitt engasjement og vist medansvar for utsatte barn og unge og deres familier gjennom å motta driftsmidler. Alle organisasjonene har formålsparagrafer i sine vedtekter som harmonerer med målsettingen i ordningen. Bufdir anser det derfor som sannsynlig at arbeidet som utøves i disse organisasjonene har hatt betydning for ordningens målgruppe, som blant annet innbefatter ca. 4 300 medlemmer i organisasjonene, samt hatt positiv påvirkning på barnevernet. I rapporteringen for 2016 fremkommer det at samtlige organisasjoner har oppnådd resultater og gjort seg erfaringer som er i tråd med ordningens målsetting. Bufdir legger merke til at flere organisasjoner gir myndighetene hyppigere råd og veiledning basert på brukernes erfaringer.

Tildelinger

ORGANISASJON	TILSKUDD
FORANDRINGSFABRIKKEN STIFTELSE	670 000,-
HOME-START FAMILIEKONTAKTEN NORGE	4 950 000,-
NORSK BARNEVERNLEDERORGANISASJON	150 000,-
NORSK BARNEVERNSAMBAND	410 000,-
NORSK FOSTERHJEMSFORENING	3 730 000,- + kr. 370 000 etter klage
LANDSFORENINGEN FOR BARNEVERNSBARN	2 300 000,- + kr. 1 600 000 etter tilleggstildeling
ORGANISASJONEN FOR BARNEVERNSFORELDRE	750 000,-
VOKSNE FOR BARN	670 000,-

Tilskudd til utviklings- og samhandlingsprosjekter i barnevernet - 2017 (854/71)

Ordningen reguleres av Bufdirs rundskriv nr. 12/2017.

Nøkkeltall 2017

- Bevilgning: 6 500 000 kroner. Tilleggstilddeling: 400 000 kroner.
- Søknadssum 2017: 6 161 783 kroner
- 4 150 000 kroner var «budet opp» i 5 prosjekter som fikk tilsagn tidligere år. Flerårig tilskuddsordning.
- Fordelt i 2017: 6 500 000 kroner
- Bufdir mottok 11 søknader; 8 innvilget, 1 avslått og 2 avvist (pga søkte etter fristen)
- Bufdir mottok 1 klage på avslag. Bufdir avsto klagen og BLD stadfestet vedtaket.

Bufdir mottok noe færre søknader til ordningen i år enn i fjor da det kom 17 søknader.

Prioriteringer 2017

- Barns brukermedvirkning
- Psykisk helse hos barn i barnevernet
- Tillit til barnevernet i minoritetsbefolkningen

Saksbehandlingen 2017

Også i år ble prosjekter som på ulike måter adresserer dialog og økt tillitt mellom barnevern og minoritetsbefolkning prioritert. Organisasjonene som har fått støtte er i en god posisjon til å nå fram til målgruppen.

Organisasjonen Voksne for Barn har fått støtte til å lage en ny informasjonsfilm i deres serie «Snakk om det!», om det å være fosterbarn og begynne på ny skole. Filmen anses også å være et viktig supplement til Bufdirs skoleveileder.

Vurderinger av årets søknader

Prosjektsøknadene var av ulik kvalitet. Noen av de flerårige prosjektsøknadene ble kun innvilget for ett år da Bufdir ønsker å se resultater av prosjektet før eventuell videreføring (etter ny søknad) i 2018 og 2019.

Måloppnåelse - BØS 6.3.6

Ordningen er ikke evaluert. Det er utfordrende å si noe sikkert om ordningens måloppnåelse når det gjelder styrking av barnevernet ved at frivillige organisasjoner og andre virksomheter kan jobbe med å forebygge problemutvikling og å medvirke til at utsatte barn og unge får bedre hjelp til å mestre sine liv og å utvikle sine evner. Av prosjektene som ble innvilget i 2017 vil et flertall bidra til måloppnåelse gjennom kunnskapsutvikling og spredning av informasjon, for eks gjennom informasjons- og dialogmøter eller utvikling av informasjonsfilmer. Et par prosjekter skal bidra til måloppnåelse gjennom metodeutvikling forbedre samhandling og ved direkte forebyggende arbeid opp mot enkeltpersoner. Til sammen har de 8 prosjektene mål om å nå ut til 81 000 utsatte barn og unge.

Erfaringer fra rapportering viser at organisasjonene mener at de har gjennomført det som var planlagt, at de har gjort seg nyttige erfaringer, og at de opplever at prosjektet har bidratt til positiv utvikling for målgruppen. Det kan med fordel legges til rette for å evaluere effekter av tilskuddsordningen for å komme nærmere en beskrivelse av måloppnåelse.

Tildelinger i 2017

Organisasjon	Navn på tiltaket	Tilskudd i 2017
FORANDRINGSFABRIKKEN STIFTELSE	Mitt Liv - et utviklingsarbeid for et samarbeidende barnevern i Norge	2 000 000
NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET NTNU	Mitt Liv Utdanning – et samskappingsprosjekt for å styrke barnevernet	900 000
Organisasjonen Voksne for barn	Råd- og veiledningstilbud for litauiske, polske og russiske foreldre som kommer i kontakt med barnevernet.	300 000
STIFTELSEN KIRKENS BYMISJON OSLO	Tillit mellom Minoritetsfamilier og Barnevernstjenesten (Videreføring av tidligere prosjekt med samme navn)	350 000
HØGSKOLEN I BUSKERUD OG VESTFOLD	PYC-Parenting Young Children. Foreldreveiledning til foreldre med kognitive vansker i barnevernet	600 000
AFRICAN CULTURAL AWARENESS IN NORWAY	Mentor-program for foreldre som er fratatt omsorg for sine barn	200 000
HØGSKOLEN I OSLO OG AKERSHUS	Sammen om barna i Norge	100 000
LIN LIKESTILLING INKLUDERING OG NETTVERK	Dialog og tillit mellom minoriteter og barnevernet	200 000
MENNESKER I FOKUS	«Et styrket barnevern gjennom spredning av saklig informasjon om barnevernet, holdningsskapende dialog og tillitsbygging hos innvandrerbefolkningen i Oslo, Akershus og Buskerud»	200 000
MULTIKULTURELT INITIATIV OG RESSURSNETTVERK (MIR)	Utvikling av forebyggende tiltak til eneforsørgere i minoritetsbefolkningen	600000
Organisasjonen Voksne for barn	Snakk om det 3. Nytt hjem – ny skole En film om det å være fosterbarn og bytte skole	750 000
TVERRKULTURELL HELSEINFO (THI)	Økt kunnskap om barneoppdragelse blant minoritetsforeldre	400 000
VAN DER WEELE AS	Avhør av minoritetsbarn - et metodeutviklings- og kompetansehevingsprosjekt	300 000